Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ГОД ВЫДАННЯ XXIV

№ 77 (6959)

АЎТОРАК 1 КРАСАВІКА 1941 г.

ЦАНА 15 КАП.

Сёння ў нумары:

XI Пленум ВЦСПС.

VII сесія Мінскага гарадского совета.

Гадавіна Карэла-Фінскай ССР.

V сесія Вярхоўнага Совета БССР 1-га склікання. Спрэчкі па дакладу аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1941 год. Прамовы дэпутатаў: Мельнікава М. П., Ратайка П. І., Кургана І. М., Васільева А. В., Маркова Ф. Г., Ячмянёва Г. Р., Царзіна С. І., Бумажнова Т. П., Зайцава К. Г., Пятроўскай М. К., Сурпіна З. В.

Н. Чэтунова — Пісьменнік і педагог (Да другой гадавіны з дня смерці А. С. Макарэнка).

ЗА РУБЯЖОМ:

Вайна ў Еўропе і Афрыцы (дзённік ваенных дзеянняў).

Падрабязнасці марскога бою ў Міжземным моры.

Заняцце Дырэдауа англійскімі войскамі.

Італа-германская нарада па ... ных пытаннях.

Амерыканскі друк аб мерапрыемствах Рузвельта.

Камюніке англійскага камандавання на Бліжнім Усходзе.

Становішча ў Сірыі.

Прыбыццё Мацуока ў Рым.

Канфіскацыя італьянскіх і германскіх параходаў у ЗША.

УСІМ КАЛГАСАМ— ПРАВІЛЬНЫЯ СЕВААБАРОТЫ

Ва ўчарашнім нумары нашай газеты апублікавана пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР «Аб увядзенні правільных севаабаротаў у калгасах і соўгасах нячорназемнай паласы». Гэта пастанова мае велізарнае народна-гаспадарчае значэнне. Яна ўказвае шлях далейшага росквіту калгаснай вытворчасці, далейшага ўздыму ўраджайнасці палёў і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі.

Сістэматычна збіраць высокі ўраджай, стварыць устойлівую кармавую базу для жывёлагадоўлі немагчыма без увядзення і асваення правільных севаабаротаў. Правільнае чаргаванне культур і безумоўнае выкананне ўсяго комплекса агратэхнічных мерапрыемстваў забяспечаць багаты, з кожным годам узрастаючы, ураджай, няўхільны рост пладароднасці глебы.

Правільны севааборот — аснова высокага і ўстойлівага ўраджаю. XVIII з'езд ВКП(б), вызначаючы задачы далейшага ўздыму сельскай гаспадаркі, абавязаў: «Унядрыць у калгасах і соўгасах правільныя севаабароты з прымяненнем травасеяння і чорных папараў, якія-б забяспечылі значнае павелічэнне пладароднасці глебы, рост ураджайнасці і стварэнне моцнай кармавой базы для растучай жывёлагадоўлі».

За апошнія годы большэвікі нашай рэспублікі правялі значную работу па ўнядрэнню севаабаротаў. У мінулым годзе севаабароты ўведзены ў 2.795 калгасах, а калгасы Мінскай вобласці поўнасцю закончылі гэту работу. Усяго севаабароты ўведзены ў 6.364 калгасах рэспублікі.

Тыя калгасы, якія па-большэвіцку змагаліся за асваенне ўведзеных севаабаротаў, сёння ўжо карыстаюцца іх першымі пладамі, павысіўшы ўраджайнасць сваіх палёў.

Вось некалькі прыкладаў.

Калгас імені Сталіна, Кайкаўскага сельсовета Мінскага раёна, увёў правільны севааборот у 1938 годзе. Тады сярэдняя ўраджайнасць зернавых з гектара складала 7,8 цнт., у 1939 годзе — 9,3 цнт., а ў 1940 годзе — 12 цнт. За гэтыя тры годы валавы збор зернавых і бабовых вырас з 4.684 цнт. да 7.468 цнт., сярэдняя ўраджайнасць бульбы павялічылася з 111 да 170 цнт. з гектара.

Калгас «Большэвік», Чэрвеньскага раёна, у 1939 годзе ўпершыню пасеяў культуры ў палях севаабароту. У 1938 годзе сярэдні ўраджай азімага жыта складаў 7,19, яравой пшаніцы 3,42 і ячменю 8,9 цнт. з гектара; у 1940 годзе [illegible]

[illegible] для ўсіх калгасаў. Наадварот, Соўнарком у сваёй пастанове ўказвае, якія севаабароты павінны быць уведзены ў ільнаводчых і неільнаводчых калгасах, у калгасах з лёгкімі пясчанымі глебамі, з развітым гароднiцтвам, у калгасах, размешчаных у зонах бульбаапрацоўчых і цукровых заводаў і т. д.

Трэба ўлічыць асаблівасці і перспектывы развіцця кожнага калгаса і соўгаса, глыбока ўваходзіць у эканоміку кожнай гаспадаркі паасобку. І таму Совет Народных Камісараў устанаўляе падрабязны парадак распрацоўкі і ўвядзення севаабаротаў. Складанне праектаў увядзення севаабаротаў робіцца непасрэдна ў сельгасарцелі яе праўленнем, пад кіраўніцтвам агранома сумесна з землеўпарадчыкам, заатэхнікамі і іншымі спецыялістамі.

«Правільнасць распрацаванага ў калгасе праекта севаабаротаў, — гаворыцца ў пастанове Соўнаркома СССР, — яго адпаведнасць дзяржаўным планавым заданням, чаргаванне культур, размяшчэнне палёў і план пераходу да севаабароту правяраюцца раённым зямельным аддзелам, пасля чаго праект увядзення севаабаротаў прымаецца агульным сходам калгаснікаў і зацвярджаецца раённым выканаўчым камітэтам абавязкова ў прысутнасці старшыні калгаса, агранома і землеўпарадчыка, якія прымалі ўдзел у распрацоўцы праекта».

Пры ўвядзенні севаабаротаў трэба прадугледзець рацыянальнае скарыстанне ўсіх калгасных зямель і правільнае спалучэнне развіцця розных галін вытворчасці. Найбольш каштоўныя культуры павінны быць размешчаны па лепшых папярэдніках. Трэба прымяніць правільную сістэму апрацоўкі глебы, угнаення і догляду за раслінамі пры шырокім ўнядрэнні перадавой агратэхнікі. Неабходна стварыць найлепшыя ўмовы для комплекснай механізацыі сельскагаспадарчых работ і павышэння прадукцыйнасці працы.

Увядзенне і паспяховае асваенне севаабаротаў забяспечыць рашучае паляпшэнне кармавой базы для жывёлагадоўлі.

У тых калгасах, дзе мала натуральных сенажацей, уводзяцца спецыяльна кармавыя севаабароты.

Значэнне травасеяння агульнавядома. Яно паляпшае структуры глебы, дае добрыя, высокакаштоўныя кармы жывёле. Між тым, наша рэспубліка пакуль што рэзка адстае ў гэтай галіне. План сяўбы многагадовых траў з года ў год не выконваецца. Насеннаводства запушчана. Ясна, [illegible]

VII СЕСІЯ МІНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА

[illegible]

У апошнюю гадзіну

ГЕРМАНСКІМ І ІТАЛЬЯНСКІМ КАРЭСПАНДЭНТАМ ПРАПАНАВАНА ВЫЕХАЦЬ З ЮГАСЛАВІІ

[illegible]

ЭВАКУАЦЫЯ НЕМЦАЎ З БЕЛГРАДА

[illegible]

XI ПЛЕНУМ ВЦСПС

[illegible]

... рэннага паляпшэння работы прафсаюзных арганізацый і ў галіне заработнай платы. Яны павінны дабівацца, каб строга і паслядоўна праводзіўся прынцып матэрыяльнага заахвочвання добра працуючых, рашуча змагацца з ураўнілаўкай. Многа грубейшых скажэнняў допускаецца ў аплаце працы на прадпрыемствах сярэдняга машынабудаўніцтва, а ЦК гэтага саюза нічога не прадпрымае для таго, каб іх знішчыць. Па-бюракратычнаму кіруе работай абласных камітэтаў у галіне заработнай платы ЦК саюза рабочых аўтамабільнага транспарта Поўдня. Тут распрацавалі інструкцыю аб парадку кантролю над расходаваннем фонда заработнай платы, якая складаецца з 23 старонак, маючых 55 пунктаў, 154 падпункты і 21 формулу. Гэты прадукт канцылярскай творчасці поўны зусім неўразумельных палажэнняў і формул, здольных толькі заблытаць работнікаў прафсаюзаў.

— Да таго часу, пакуль на прадпрыемствах будуць пераважаць вопытна-статыстычныя нормы выпрацоўкі, — падкрэслівае далей тав. Швернік, — нельга сур'ёзна гаварыць аб ліквідацыі ураўнілаўкі. Прафсаюзныя арганізацыі павінны дабівацца таго, каб вопытна-статыстычныя нормы былі заменены тэхнічнымі нормамі выпрацоўкі, унядрэнне якіх забяспечвае поўнае выкарыстоўванне абсталявання і матэрыяльнае заахвочванне добра працуючых.

Прафсаюзным арганізацыям належыць штодзённа клапаціцца аб тым, каб рабочыя выконвалі і перавыконвалі нормы выпрацоўкі, бо гэта адна з важнейшых умоў павышэння прадукцыйнасці працы і росту заработку рабочых.

Затым тав. Швернік падкрэслівае велізарную ролю стаханаўскіх школ у перадачы вопыту і авалоданні ўсімі рабочымі перадавымі метадамі працы. Ён прыводзіць многа пераканаўчых прыкладаў таго, як рабочыя пасля вучобы ў стаханаўскіх школах пачынаюць выконваць і перавыконваць нормы.

У барацьбе за рэалізацыю народна-гаспадарчага плана вялікую ролю павінна адыгрываць культурна-выхаваўчая работа прафсаюзаў. Тав. Швернік гаворыць таксама аб неабходнасці пакончыць з пра- [illegible]

... ліравалі іх выкананне.

Старшыня ЦК саюза рабочых чорнай металургіі Цэнтральных раёнаў тав. **Анціпаў** асноўную ўвагу ў сваім выступленні ўдзяліў пытанням удзелу прафарганізацый у барацьбе за захаванне тэхналогіі на прадпрыемствах.

Старшыня ЦК саюза рабочых сярэдняга машынабудаўніцтва тав. **Новажылаў** спыніўся на скажэннях у сістэме заработнай платы. Праведзеная на радзе прадпрыемстваў праверка паказала, што ўраўнілаўка ў заработнай плаце далёка яшчэ не ліквідавана, ёсць многа недахопаў у нарміраванні працы. Між тым, камісіі па заработнай плаце абкомаў і заўкомаў бяздзейнічаюць.

Аб фармальных, бюракратычных адносінах да кіраўніцтва соцыялістычным спаборніцтвам гаварыў старшыня ЦК прафсаюза рабочых дакладнага машынабудаўніцтва тав. **Сцяпанаў.** ЦК прафсаюза атрымлівае ад заводскіх камітэтаў справаздачы аб стане соцыялістычнага спаборніцтва. Пасля павярхоўнага азнаямлення яны падшываюцца ў папкі. Зрэдку Прэзідыум заслухоўвае даклады дырэктараў прадпрыемстваў і старшынь заўкомаў. Але, прыняўшы разгорнутыя рашэнні, ён забывае правяраць, як яны выконваюцца.

* * *

На вячэрнім пасяджэнні XI Пленума ВЦСПС прадаўжаліся спрэчкі.

З вялікай прамовай выступіў начальнік Галоўната Упраўлення Працоўных рэзерваў пры СНК СССР тав. Маскатаў. Сваё выступленне ён прысвяціў пытанням стварэння дзяржаўных працоўных рэзерваў і ролі прафсаюзаў у гэтай рабоце.

Цёпла сустрэлі ўдзельнікі Пленума старшыню Цэнтральнага бюро прафсаюзаў Літоўскай ССР тав. Стымбурыса. Ён расказаў аб тым, як у рэспубліцы разгортваецца прафсаюзная работа. Арганізавана 17 прафесіянальных саюзаў, якія яднаюць 1900 фабрычных і мясцовых камітэтаў. У прафсаюзах састаяць 225 тысяч рабочых і служачых.

На вячэрнім пасяджэнні выступілі старшыня ЦК прафсаюза рабочых авіяцыйнай прамысловасці т. Васерман і інш. (ТАСС).

ГАДАВІНА КАРЭЛА-ФІНСКАЙ ССР

Учора споўнілася першая гадавіна існавання Карэла-Фінскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Год назад—31 сакавіка 1940 г. — VI сесія Вярхоўнага Совета СССР прыняла закон аб пераўтварэнні Карэльскай АССР у Саюзную Карэла-Фінскую Рэспубліку. Гэта было хутка пасля таго, як адгрымелі апошнія выстралы ў баях з белафінамі, як пад сакрушальным націскам гераічнай Чырвонай Арміі паў апошні аплот фінскай ваеншчыны — горад Выбарг (Віїпуры). Па мірнаму дагавору з Фінляндыяй да СССР адышлі тэрыторыі, якія неабходны былі нашай краіне для забеспячэння яе безапаснасці на паўночна-заходняй граніцы і ў першую чаргу безапаснасці горада Леніна. Гэтыя тэрыторыі (за выключэннем невялікай паласы паблізу Ленінграда) увайшлі ў састаў новай Саюзнай рэспублікі.

Прайшоў толькі адзін год, але якія вялікія і цудоўныя змяненні адбыліся тут за гэты кароткі час!

Азораная сонечнымі праменнямі Сталінскай Канстытуцыі, акружаная штодзённымі клопатамі партыі і ўрада, Карэла-Фінская ССР ператвараецца ў адну з перадавых сярод 16 рэспублік вялікага Совецкага Саюза. У краі, дзе да Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі панавалі безвыходная галеча і дзікасць, голад і жабрацтва, дзе працоўныя жорстка і бязлітасна эксплаатаваліся, расквітнела радаснае і творчае жыццё. Воляй партыі большэвікоў велізарныя багацці края, — яго бясконцыя прасторы лясоў, яго невычарпальныя залежы цынку, медзі, свінцу, малібдэна, дзіабаза, мрамара, — якія тысячы год ляжалі някранутымі, цяпер пастаўлены на службу народу. За годы сталінскіх пяцігодак у Совецкай Карэліі пабудаваны выдатныя прадпрыемствы соцыялістычнай прамысловасці, рэканструіравана сельская гаспадарка. Выключныя перамогі дасягнуты ў галіне культуры. Пісьменнасць насельніцтва Карэліі дасягнула 95 проц. А да рэволюцыі-ж 87 процантаў карэлаў былі непісьменнымі!

Зусім непазнавальнай стала былая тэрыторыя Фінляндыі за год існавання там Совецкай улады. Як вядома, белафіны перад адступленнем зрабілі ўсё, толькі маглі, каб пакінуць за сабой ды развалін замест гарадоў, абломкі машын і станкоў замест абсталявання прадпрыемстваў, пачарнеўшыя ад пажараў пустыры замест вёсак і сёл. Свабодны карэла-фінскі народ пры брацкай дапамозе ўсіх працоўных нашай радзімы правёў за прайшоўшы год велізарную аднаўленчую работу. Адно за адным пускаюцца ў эксплаатацыю разбураныя белафінамі прадпрыемствы, адбудоўваюцца гарады і сёлы. 270 школ, 7 раённых дамоў соцкультуры, 67 хат-чытален, 52 бібліятэкі, 2 сельскагаспадарчыя школы, педагагічнае вучылішча, звыш 160 устаноў аховы здароўя, новыя тэатры, гасцініцы, кіноўстаноўкі, — усё гэта нарадзілася на былой тэрыторыі Фінляндыі толькі адзін год!

Такі росквіт, такія нечуваныя тэмпы будаўніцтва магчымы толькі ў нашай працоўнай краіне, народы якой згуртаваны вакол сваёй любімай большэвіцкай партыі, вакол роднага і вялікага Сталіна, геній якога натхняе ўсіх працоўных на барацьбу за перамогу камунізма.

Грандыёзны размах будаўніцтва Карэла-Фінскай ССР намечан на 1941 год. Davoli сказаць, што ўкладанні ў народную гаспадарку разам з укладаннямі ў лясную прамысловасць складуць у гэтым годзе звыш мільярда рублёў. У толькі лясную прамысловасць рэспублікі будзе ўкладзена 163 млн. рублёў!

У цудоўным народным эпасе «Калевала» выражаны векавыя мары карэла-фінскага народа, яго імкненні зрабіць сваю краіну багатай і шчаслівай, ператварыць яе ў такую каменную крэпасць,

«Чтоб злодей нас не коснулся,
Враг плодов бы не похитил,
Никогда, пока на небе
Золотой блистает месяц».

Мары карэла-фінскага народа ажыццяўляюцца.

Адважныя аэранаўты прыбылі ў Маскву

30 сакавіка вечарам з Новасібірска ў Маскву прыбылі адважныя совецкія аэранаўты Б. А. Невернаў і С. С. Гайгераў, якія зрабілі 13—16 сакавіка выдатны палёт на аэрастаце «СССР ВР-73». Яны, як вядома, пратрымаліся ў паветры 69 гадзін 30 мінут і пакрылі за гэты час адлегласць каля 2.800 кілометраў.

У Маскву дастаўлены матэрыяльная частка аэрастата, павуковае абсталяванне і кантрольныя прыборы-барографы. Усе матэрыялы і дакументы, якія сведчаць аб рэкордным палёце тт. Невернава і Гайгерава, у поўнай захаванасці перадаюцца ў авіяцыйна-спартыўную камісію Цэнтральнага аэраклуба СССР імені В. П. Чкалава. (ТАСС).

Беластоцкі тэкстыльны трэст датэрмінова выканаў план

БЕЛАСТОК, 29 сакавіка. (Кар. «Звязды»). 27 сакавіка Беластоцкі тэкстыльны трэст датэрмінова выканаў квартальны план па выпуску гатовай прадукцыі. Прадпрыемствы трэста далі 3250 тысяч метраў шарсцяной тканіны.

Адкрыццё канцэртнай залы ў Мінску

Учора ў Мінску, на вуліцы Урыцкага, адбылося адкрыццё новай канцэртнай залы Беларускай Дзяржаўнай ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга філармоніі. Канцэрт, на якім прысутнічалі прадстаўнікі партыйных і совецкіх арганізацый, стаханаўцы прадпрыемстваў, лепшыя прадстаўнікі мастацтваў сталіцы, прайшоў з вялікім поспехам.

Адкрыццё канцэртнай залы ператварылася ў свята совецкай музыкальнай культуры.

У канцэрце прынялі ўдзел усе калектывы Філармоніі, а таксама артысты мінскіх тэатраў.

Сімфанічны аркестр пад кіраўніцтвам дырыжора І. А. Мусіна майстэрска выканаў увертуру Аладава і фінал 9 сімфоніі Бетховена. У выкананні фінала сімфоніі прынялі ўдзел заслужаная артыстка БССР Л. Ф. Алексеева і салісты Е. Д. Кулікоўская, І. І. Лазараў, В. Таланкін.

Высокае майстэрства прадэманстрыраваў хор Дзяржаўнай філармоніі пад кіраўніцтвам І. Г. Бары.

З вялікім поспехам выступаў аркестр беларускіх народных інструментаў пад кіраўніцтвам Г. Ф. Самохіна.

Незвычайным быў поспех ансамбля беларускай народнай песні і танца Дзяржаўнай філармоніі (мастацкі кіраўнік І. І. Любан, балетмейстар К. А. Алексютовіч, хормейстар Н. Ф. Сакалоўскі).

У канцэрце прынялі таксама ўдзел народная артыстка БССР Р. В. Млодэк, заслужаныя артысты БССР С. Ю. Друкер, М. І. Дзянісаў, А. Н. Амітон, Ю. С. Аронычык і М. М. Моін.

ШАХМАТНЫ МАТЧ-ТУРНІР

Дзень 30 сакавіка быў прысвечан даігрыванню адкладзеных і прапушчаных партый.

Даігрыванне нечаканасцей не прынясло. Керэс яшчэ раніцой заявіў аб здачы партыі Ліліенталю. Бандарэўскі на працягу 40 хадоў шукаў магчымасці звесці партыю ўнічыю, але ўсё-ж на 83 хаду павінен быў здацца. Такім чынам, Ліліенталь запісаў сабе другое ачко, забяспечыўшы за сабой другое месца ў першай чвэрці турніра.

Партыя Батвіннік—Балеслаўскі з першага тура была пачата гросмейстарам упершыню ў гэтым турніры ходам каралеўскай пешкі. Балеслаўскі выбраў французскую партыю. Гросмейстар цікавым манёўрам на 10 хаду ўхіліўся ад звычайных прадаўжанняў. Неўзабаве яго стратэгія апраўдалася. Пасля размену ферзей белыя ладдзі ўварваліся ў лагер праціўніка, усе фігуры Балеслаўскага былі звязаны абаронай пешак. Усе чакалі звычайнага ў такіх выпадках канца, але недахоп часу перашкодзіў гросмейстру: у цэйтнотэ ён дапусціў залішнія спрашчэнні, і ў адкладзенай пазіцыі Балеслаўскі мае добрыя шансы на нічыю.

Прыводзім гэтую пазіцыю. **Белыя:** (Батвіннік) Крd3, Лb7, пп a4, b4, d4, g4. **Чорныя:** (Балеслаўскі) Крd8, Лe6, пп b6, d5, f6, g5. Запісан ход белых. Такім чынам, пасля першага круга на першым месцы гросмейстар Батвіннік з 3 ачкамі з 3-х і двума адкладзенымі партыямі. За ім Ліліенталь — 2½ ачка з 4 і адна неіграная партыя, на трэцім — Керэс з 2½ ачкамі з 5 партый.

Учора іграўся шосты тур — першы тур другога круга. Балеслаўскі зноў сустрэўся з Батвіннікам, і зноў між імі разыгралася французская партыя толькі з пераменай колера. Балеслаўскі выбраў старадаўні варыянт. Батвіннік, ухіляючыся ад магчымасці прымянення праціўнікам якой-небудзь навінкі, сыграў надта асцярожна і па дэбюту атрымаў некалькі горшую партыю. Балеслаўскі стварыў непасрэдную пагрозу каралеўскаму флангу чорных.

Але радам тонкіх хадоў Батвіннік ліквідаваў небяспеку, перайшоў да аперацый на ферзевым флангу. Завязалася вострая барацьба, здавалася, з вялікімі шансамі для Батвінніка. Але, нечакана для многіх, Батвіннік на 23 ходзе прапанаваў нічыю, якую Балеслаўскі прыняў. Магчыма, што Батвіннік не жадаў перанапружваць сілы, маючы магчымасць спакойна ўтрымаць лідэрства; з другога боку, па думцы гросмейстра Флора, гэта было і наогул практычна, бо «два сланы могуць авалодаць усёй дошкой».

У партыі Бандарэўскі—Керэс упершыню ў гэтым турніры была прыменена чэшская абарона ў ферзевым гамбіце. Керэс іграў вельмі энергічна, разбурыў пазіцыю каралеўскіх пешак белых, але Бандарэўскі па адкрытай лініі здвоіў ладдзі на ферзевым флангу і стварыў рэальныя пагрозы. Керэс правёў некалькі астраумных манёўраў, у выніку якіх, аднак, стварылася размен большасці фігур, партыя перайшла ў роўны ладзейны эндшпіль і была прызнана абодвума праціўнікамі нічыйнай, што і занесена ў табліцу.

Смыслоў чорнымі супроць Ліліенталя выбраў рускую партыю. Яшчэ ў дэбюце ён прымяніў навінку, вынаходліва іграў, дабіўшыся не толькі ўраўнення пазіцый, але і «цэйтнота» ў праціўніка. Гэты новы варыянт аказаўся выйгрышным: Ліліенталь прагледзеў нескладаную камбінацыю, у выніку—у Смыслова засталася лішняя фігура. Ліліенталь тут і здаўся.

V сесія Вярхоўнага Совета БССР І-га склікання

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ БЮДЖЭЦЕ БССР НА 1941 ГОД *)

Прамова дэпутата Мельнікава Н. П.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены Советам Народных Камісараў БССР на зацвярджэнне сесіі Вярхоўнага Совета БССР Дзяржаўны бюджэт Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі на 1941 год

-ам і поўнасцю адлюстроўвае тыя грандыёзныя поспехі, якія дасягнуты нашай рэспублікай пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа, пад непасрэдным кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і асабіста таварыша Сталіна.

За годы совецкай улады Віцебская область ператварыла свой твар.

Асабліва вялікі поспехі нашай абласці ў развіццю прамысловасці. Удзельная вага Віцебскай абласці ў валавой прадукцыі ўсёй прамысловасці БССР складае 27,3 проц.

Мясцовы бюджэт г. Віцебска — абласнога цэнтра займае даволі значную ўдзельную вагу ў мясцовых бюджэтах рэспублікі і складае 40 мільёнаў рублёў, з якіх на патрэбы аховы здароўя накіроўваецца 25 проц. і на народную асвету 30,5 проц. бюджэтных сродкаў.

Асвойваючы штогод адпускаемыя па бюджэту велізарныя сродкі, горад Віцебск [illegible]

[illegible] ССР дадаткова павялічыць расходныя артыкулы бюджэта на некаторыя мерапрыемствы па гор. Віцебску.

За апошнія годы тэрыторыя г. Віцебска расшырылася. Пабудавана 5 новых пасёлкаў, з 2049 драўлянымі дамамі. Але гэтыя пасёлкі яшчэ не ўпарадкаваны, яны яшчэ не забяспечаны добраякаснай пітной вадой, не маюць зручных пад'ездаў, у асенні і веснавы час праезд у гэтыя раёны затруднен. Пасёлкі не электрыфікаваны. На добраўпарадкаванне і водаснабжэнне гэтых раёнаў мы просім сесію асігнаваць нам 700 тыс. рублёў.

У абласным цэнтры — Віцебску толькі 28 проц. усёй плошчы вуліц забрукавана булыжнікам. У горадзе няма ўдасканаленых маставых. Мы просім асігнаваць 700 тыс. рублёў на рэканструкцыю і пакрыццё брусчаткай цэнтральнай вуліцы горада — Ленінскай.

Каналізацыя ў г. Віцебску адсутнічае. Праект каналізацыі мы складаем, пачынаючы яшчэ з 1936 года, на праектыраванне ўжо выдаткавана 295,5 тыс. рублёў, а сродкі на будаўніцтва каналізацыі не плануюцца. Пры адсутнасці асігнаванняў на каналізацыю неабходна тэрмінова ў мэтах палепшання санітарнага стану горада ўпарадкаваць справу ачысткі. На пабудову добрых пад'ездаў да звалак у трох раёнах горада нам неабходна 500 тыс. рублёў і 100 тыс. рублёў на павелічэнне гужтранспарта па аддзелу ачысткі.

Жылы фонд Віцебска знаходзіцца ў зусім нездавальняючым стане. Мы просім сесію Вярхоўнага Совета дазволіць у гэтым годзе пабудаваць тры стандартныя васьмікватэрныя дамы для размяшчэння жыльцоў.

У ліку крыніц фінансіравання будаўніцтва новага 24-кватэрнага дома ў Віцебску ўключаны сродкі па амартызацыі жылога фонда 299 тыс. рублёў. Стан зношанасці жылога фонда горада не дае магчымасці зменшыць размер капітальных рамонтаў за кошт сродкаў па амартызацыі. У сувязі з гэтым просім сесію Вярхоўнага Совета адпусціць на новае будаўніцтва гэтыя 299 тыс. рублёў з мясцовага бюджэта.

У г. Віцебску няма ні аднаго добраўпарадкаванага парка. Горад выключна бедны зелленню. Для падрыхтоўчых работ па пабудове парка культуры і адпачынку на былой Юр'евай Горцы просім асігнаваць у 1941 годзе 100 тыс. рублёў.

З першачарговых работ па рэканструкцыі віцебскага водаправода не ажыццёўлен да гэтага часу рад важнейшых мера- [illegible]

[illegible] най партыі і геніяльнага правадыра народаў таварыша Сталіна, працоўныя нашай соцыялістычнай радзімы даб'юцца новых поспехаў у развіцці народнай гаспадаркі і пойдуць наперад, да вяршынь чалавечага шчасця — да комунізма! **(Апладысменты).**

Прамова дэпутата Ратайка П. І.

Таварышы дэпутаты! Праект дзяржаўнага бюджэта Совецкай Беларусі на 1941 год, прадстаўлены на зацвярджэнне V сесіі Вярхоўнага Совета БССР, адлюстроўвае гіганцкія перамогі, дасягнутыя працоўнымі Совецкай Беларусі за гады сталінскіх пяцігодак пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна.

Горад Гродна ў былой польскай дзяржаве быў горадам буйнай і дробнай буржуазіі, дробных рамеснікаў з малалькасным рабочым класам. На прадпрыемствах працавала толькі 2120 чал. Затое ў горадзе налічвалася больш 2000 чалавек, працаваўшых у якасці хатняй прыслугі, і больш 5000 беспрацоўных.

За год у совецкім Гродне карэнным чынам змянілася культурнае і гаспадарчае жыццё. У 1940 г. на будаўніцтва і расшырэнне прадпрыемстваў выдаткавана каля 5 млн. руб. За час існавання совецкай улады пабудаваны новы хлебазавод, абутковая фабрыка масавага пашыва, фабрыка індывідуальнага пашыва, швейная фабрыка і плодавінзавод. Колькасць рабочых узрасла больш чым у 3 разы. Выпуск валавой прадукцыі ў нязменных цэнах 1926—27 гг. вырас у 2,5 раза.

Гродненскі веласіпедны завод, які па сутнасці толькі збіраў за год 4 тыс. веласіпедаў, у 1940 г. выпусціў 7.837 новых веласіпедаў, асвоіў выпуск дзіцячых веласіпедаў і калясак. На 1941 год план велазавода значна павялічан.

Цагельныя заводы гор. Гродна выпусцілі ў 1940 г. прадукцыі ў два з лішнім разы больш, чым у 1939 г., а ў 1941 годзе выпуск прадукцыі ў параўнанні з 1940 годам павялічваецца на 30 з лішнім процантаў. Апрача таго, заводы выпускаюць рад керамічных вырабаў шырокага спажывання, якія раней зусім не выпрацоўваліся.

Выпуск прадукцыі мясцовай прамысловасці, промкааперацыі павялічыўся за першы квартал 1941 г. да 2.432,9 тыс. рублёў. Гэта ў той час як у 1 квартале мінулага года выпуск быў ровен 330 тыс. рублёў.

Гродна стаў горадам сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў. Калі ў мінулым у горадзе ў гімназіі і ліцэях навучалася 2.800 дзяцей прывілегіраваных класаў, то цяпер мы маем у горадзе Гродне няпоўна-сярэдніх і сярэдніх школ з колькасцю вучняў 13 тыс. чалавек. У горадзе адкрыты 4 тэхнікумы, рамеснае вучылішча, педагагічнае вучылішча, педагагічны інстытут; шырока развіта сетка пазашкольнай асветы. У працоўных вялікае імкненне да аўладання совецкай навукай.

Шырока развіта сетка медыцынскіх устаноў. У Гродне было ўсяго 2 бальніцы на 120 коек, а зараз ёсць 7 бальніц; арганізавана амбулаторыя, медыцынскія пункты, кансультацыі.

За 1940 год на народную асвету па гарадскому бюджэту выдаткавана 5.792 тыс. рублёў; на ахову здароўя — 4.316 тыс. рублёў і на комунальную гаспадарку горада—762 тыс. рублёў.

Я звяртаю вашу ўвагу на тое, што не гледзячы на вялікія капіталаўкладанні ў комунальную гаспадарку горада ў 1940 годзе яны пакуль поўнасцю не адпавядаюць задавальненню патрэб працоўных. У горадзе па сутнасці няма лазні. Лазня-ж, пабудаваная 70 год назад, якая дзесяткі год не рамантуецца, забяспечвае не больш 8 проц. насельніцтва. Я прашу ўлічыць гэту акалічнасць і даасігнаваць сродкі на пабудову новай лазні. Таксама прашу даасігнаваць на каналізацыю 200 тыс. рублёў.

Патрэбнасць горада высоўвае пытанне аб пабудове радзільнага дома. У нас ёсць пачатае будаўніцтва бальнічнага будынка. Я прашу даасігнаваць сродкі на пабудову гэтага будынка ў суме 500 тыс. рублёў. Нам патрэбна пабудаваць у Занёманскім рабочым раёне кіно; у гэтым раёне жыве больш 26 тыс. чалавек. Прашу даасігнавання і на гэта будаўніцтва.

Таварышы! Дзяржаўны бюджэт мабілізуе ўвесь совецкі народ на новыя працоўныя подвігі, на самаадданую, геройную работу, якая прынясе народам СССР новую славу і новыя перамогі ў барацьбе за комунізм. Парукай гэтаму — кіраўніцтва ЦК партыі большэвікоў і мудрае вадзіцельства любімага ўсімі намі таварыша Сталіна! **(Бурныя працяжныя апладысменты, усе ўстаюць).**

Прамова дэпутата Кургана І. М.

Таварышы дэпутаты! Прадстаўлены на разгляд і зацвярджэнне V сесіі Вярхоўнага Совета Беларускай ССР дзяржаўны бюджэт на 1941 год адлюстроўвае далейшы ўздым усіх галін народнай гаспадаркі, рост культурнага і матэрыяльнага дабрабыту працоўных нашай рэспублікі.

На лёгкую прамысловасць ускладзена пачотная і адказная задача. Мы павінны забяспечыць насельніцтва прыгожымі, моцнымі і таннымі прадметамі шырокага спажывання.

У 1940 годзе лёгкая прамысловасць у параўнанні з 1939 годам мела некаторыя поспехі ў сваёй рабоце. Прадукцыі выпушчана больш на 7 мільёнаў рублёў, прадукцыйнасць працы вырасла на 7,4 проц., палепшана якасць прадукцыі і ўпарадкавана вытворчасць на прадпрыемствах заходніх абласцей.

Аднак план 1940 года лёгкай прамысловасцю БССР не быў выканан і, значыць, вынікі работы за 1940 год з'яўляюцца нездавальняючымі.

Выключна дрэнна працавала шкляная прамысловасць, якая выканала план на 64,3 проц., павысіла сабекошт на 26,4 проц. супроць плана і дала каля 5 мільёнаў рублёў страт.

Лёгкая прамысловасць займае значнае месца ва ўсёй прамысловасці БССР. Яна выпускае адну чвэрць усёй прадукцыі рэспубліканскай прамысловасці. У 1941 годзе лёгкая прамысловасць павінна значна палепшыць сваю работу, яна павялічвае [illegible]

[illegible] 15 мільёнаў рублёў дадатковых накапленняў.

Выкананне фінансавага плана 1941 года патрабуе ад работнікаў лёгкай прамысловасці рэзкага палепшання якасці сваёй работы. Мы павінны дабіцца штодзённага і сістэматычнага выканання плана кожнай фабрыкай паасобку. Строгае захоўванне асартымента павінна стаць законам у рабоце кожнага прадпрыемства, кожнага агрэгата.

Асаблівую ўвагу трэба ўдзяліць змяншэнню сабекошту прадукцыі. Барацьба за эканомнае расходаванне сыравіны, беражныя адносіны да фурнітуры і дапаможных матэрыялаў, скарачэнне адміністрацыйна-ўпраўленчых, агульназаводскіх, цэхавых расходаў і правядзенне найстражэйшага рэжыма эканоміі, на аснове ўнядрэння гаспадарчага разліку, павінна забяспечыць поўнае выкананне плана па сабекошту.

Нармальная работа прадпрыемстваў патрабуе ад нас, кіраўнікоў лёгкай прамысловасці, захавання найстражэйшай фінансавай дысцыпліны. Нашы прадпрыемствы забяспечаны велізарнымі сумамі ўласных абаротных сродкаў, і, не гледзячы на гэта, многія прадпрыемствы, асабліва шкляныя і скураныя заводы заходніх абласцей, знаходзяцца па пратэрмінованы і на другой картатэцы. Дырэктары фабрык усё яшчэ стараюцца зарастаць запасамі сыравіны і матэрыялаў.

Кіраўнікі прадпрыемстваў і трэстаў яшчэ мала ўдзяляюць увагі фінансавым пытанням і не навучыліся яшчэ пастаянна заглядваць у баланс. Возьмем, к прыкладу, трыкатажна-войлачнае ўпраўленне. Фінансавае становішча яго знаходзіцца ў напружаным стане, і ў той-жа час валяльна-войлачная фабрыка ў г. Віцебску мае свабодныя сродкі. Гэта фабрыка не скарыстоўвае банкаўскі крэдыт, і склады яе завалены гатовай прадукцыяй. Фінансавай рабоце ў 1941 годзе павінна быць удзелена выключная ўвага.

1941 год будзе для нас годам унядрэння больш высокай вытворчай культуры і перадавой тэхнікі. Унядрэнне канвейера ў швейную і абутковую прамысловасць, пераход на няз'ёмачны працэс, прымяненне раду новых машын і прыстасаванняў, упарадкаванне рабочага месца і навядзенне чыстаты на вытворчасці з'яўляюцца неад'емнай задачай сённяшняга дня.

Фінансавы план прадугледжвае затраты ў 4,4 мільёна рублёў на капітальны рамонт. Гэта ўскладае на работнікаў лёгкай прамысловасці вялікую адказнасць за аднаўленне і прывядзенне ў поўную спраўнасць усяго нашага абсталявання.

У сувязі з неабходнасцю забяспечыць рамонт і нармальную эксплаатацыю абсталявання перад намі ўсё шырэй устае задача арганізацыі ў Беларусі ўласнай вытворчасці запасных частак для машын.

Я хачу спыніцца яшчэ на адным пытанні, маючым для нас у 1941 годзе першаступеннае значэнне,—на арганізацыі ў Беларусі вытворчасці вельмі неабходных нам [illegible]

[illegible] і іх памочнікаў.

Таварышы дэпутаты! Партыя і асабіста таварыш Сталін праяўляюць выключныя клопаты аб беларускім народзе. Сагрэтая гэтымі клопатамі, Беларусь ператварылася ў адну з перадавых рэспублік Саюза.

Згуртаваны калектыў рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых лёгкай прамысловасці, як і ўсе працоўныя нашага вялікага Саюза, поўны рашымасці паспяхова выканаць заданне 1941 года.

Работа лёгкай прамысловасці ў першым квартале гэтага года паказвае, што яна знаходзіцца на ўздыме. Чакаемае выкананне складае па першы квартал 1941 года 106,8 проц. плана.

Узброеныя гістарычнымі рашэннямі XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі, на аснове разгортвання соцыялістычнага спаборніцтва і стаханаўскага руху, работнікі лёгкай прамысловасці забяспечаць выкананне і перавыкананне плана чацвертага года трэцяй сталінскай пяцігодкі і гэтым самым яшчэ раз дакажуць сваю бязмежную адданасць справе партыі Леніна—Сталіна. **(Апладысменты).**

Прамова дэпутата Васільева А. В.

Таварышы дэпутаты! Праект дзяржаўнага бюджэта, прадстаўлены Соўнаркомам БССР на зацвярджэнне сесіі Вярхоўнага Совета БССР, з'яўляецца крокам уперад у ажыццяўленні гістарычных задач, пастаўленых XVIII канферэнцыяй Усесаюзнай комуністычнай партыі (большэвікоў) у галіне прамысловасці, сельскай гаспадаркі, культуры і абароназдольнасці нашай радзімы.

Далейшае развіццё народнай гаспадаркі, паспяховае выкананне ўсіх мерапрыемстваў, намечаных партыяй і ўрадам у галіне прамысловасці, соцыялістычнай сельскай гаспадаркі і палепшання матэрыяльнага і культурнага ўзроўню працоўных патрабуе карэннага палепшання работы фінансавых органаў нашай рэспублікі.

Своечасовае фінансіраванне ўсіх мерапрыемстваў, прадугледжаных бюджэтам, у многім залежыць ад работы Наркамфіна Беларусі і яго органаў на месцах.

У мінулым, 1940 годзе Гомельская область план па дзяржаўных даходах выканала на 103,6 проц. Фінансавы план па масавых плацяжах насельніцтва ў межах пакварталых заданняў областю выканан на 100,7 проц.

Неабходна адзначыць нездавальняючую работу Наркамфіна БССР у галіне планіравання па асобных крыніцах даходаў. Накапленні промкааперацыі, спажыўкааперацыі і кааперацыі саюза інвалідаў нашай абласці былі запланіраваны ў суме 24.439 тыс. рублёў, а Соўнаркомам БССР накапленні па гэтых відах зацверджаны ў суме 20.379 тыс. рублёў. Адсюль натуральнае недавыкананне паступленняў у бюджэт падаходнага падатка з аграмаджанага сектара.

У рэзультаце планіравання, якое не адлюстроўвае сапраўдных магчымасцей, асобныя раёны нашай абласці ў 1940 годзе не фінансіравалі некаторыя мерапрыемствы.

Наркамфін БССР, фінансавыя органы абласці і выканкомы мясцовых советаў абавязаны карэнным чынам палепшыць сваю работу па выкананню даходаў дзяржаўнага бюджэта і эканомнага расходавання сродкаў у межах плана.

Таварышы дэпутаты! Поўнасцю згаджаючыся з праектам дзяржаўнага бюджэта на 1941 год, унесеным Соўнаркомам БССР, і з папраўкамі бюджэтнай камісіі, я маю некалькі заўваг па бюджэту.

На працягу раду год цагельныя заводы Гомельскай абласці былі пазбаўлены лімітаў па капітальных укладаннях, у сувязі з чым яны недастаткова механізаваны і патрабуюць затрат на рэканструкцыю і на жыллёвую гаспадарку.

На механізацыю, аднаўленне сушыльнай плошчы і рамонт абсталявання Рэчыцкага і Добрушскага цагельных заводаў прашу даасігнаваць 425 тыс. рублёў.

У Лоеўскім раёне, ва ўрочышчы «Ляхавая гара» [illegible]

[illegible] і Наркамат рачнога флота СССР прадугледжвае ў II квартале адпусціць Днепра-Дзвінскаму параходству 75 тыс. рублёў на першапачатковыя работы, звязаныя з гэтым пытаннем.

З прычыны абмежаванасці гэтых сродкаў па саюзнаму бюджэту, прашу Вярхоўны Совет БССР павялічыць бюджэт [illegible]

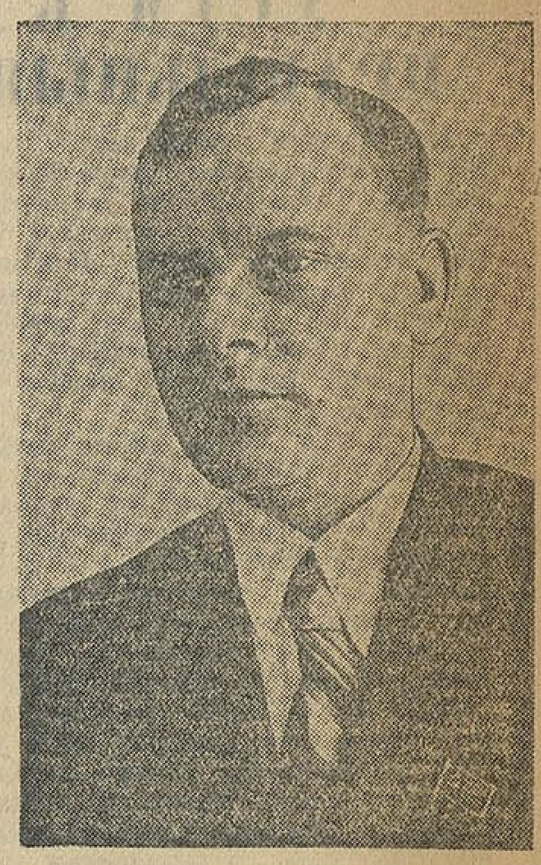

бюджэт Беларускай ССР будзе выканан. Залогам гэтаму з'яўляецца тое, што намі кіруе партыя Леніна—Сталіна, наш правадыр і настаўнік вялікі Сталін. **(Бурныя апладысменты, усе ўстаюць).**

Прамова дэпутата Маркава Ф. Г.

Таварышы дэпутаты! Працоўныя заходніх абласцей у радасныя дні свайго вызвалення атрымалі велізарныя багацці. Зямля, лясы, фабрыкі і заводы сталі здабыткам працоўных. Народы заходніх абласцей атрымалі доўгачаканую свабоду.

Заходнія абласці пераўтвараюцца на соцыялістычны лад. Мы з'яўляемся ачавідцамі велізарнага росквіту культуры і ўсіх галін нашай гаспадаркі. За кароткі час—паўтара года—мы маем вялікія дасягненні. Вілейская область разам з іншымі заходнімі абласцямі нашай рэспублікі раздзяляе поспехі, парывы і імкненні к далейшым перамогам.

З устанаўленнем совецкай улады асвета, культурныя ўстановы сапраўды сталі здабыткам працоўных. Правіцелі панскай Польшчы сваёй палітыкай не дапускалі дзяцей працоўных да навукі. Для дзяцей сялян і рабочых вучоба ва універсітэтах была толькі марай. Неісьменнасць у некаторых месцах даходзіла да 70 і нават 80 проц. У сярэдніх школах і вышэйшых навучальных установах маглі вучыцца толькі дзеці кулакоў, памешчыкаў і капіталістаў.

Па Вілейскай абласці ў сучасных яе граніцах да прыхода Чырвонай Арміі было ўсяго 939 школ, а ў 1941 г. мы ўжо маем 1265 школ—рост на 34 проц.

Пачатковых школ было 849, цяпер 1027—рост на 21 проц. Няпоўных сярэдніх школ было 82, цяпер 216— рост на 163 проц. Сярэдніх школ было толькі 8, цяпер 22—рост на 175 проц. Агульная колькасць вучняў за адзін год і 5 месяцаў павялічылася з 98 тыс. чалавек да 153 тыс.—рост на 56,7 проц. З месяца ў месяц расце сетка нашых школ, дзверы якіх шырока адкрыты для дзяцей рабочых, сялян і працоўнай інтэлігенцыі. У школах абласці працуе 3.171 настаўнік.

Нашай абласці ў 1940 годзе на асвету было адпушчана 33 мільёны рублёў. Область мае рускія, беларускія, яўрэйскія, літоўскія школы і налічвае 767 палітасветных устаноў, на ўтрыманне якіх у 1940 годзе было адпушчана 1.877 тыс. руб. Ёсць кніжны фонд да 300 тыс. тамоў.

Жыллёвая гаспадарка пры панскай Польшчы была ў жалкім стане. Ва ўсіх гарадах і мястэчках жылфонд дзесяткі год не рамантаваўся. Напоўразбураныя лазні, гнілыя гасцініцы, электрастанцыі патрабавалі капітальнага рамонту і новага абсталявання.

Як радыкальна ўсё змянілася з устанаўленнем совецкай улады!

Нашай абласці ў 1940 годзе было адпушчана па бюджэту каля 4 мільёнаў рублёў на комунальную і жыллёвую гаспадарку.

На капітальны і бягучы рамонт жылога фонда ў 1940 годзе было асігнавана 1.353 тыс. рублёў. Па ўсёй абласці адбываецца рамонт жылога фонда і будаўніцтва новых аб'ектаў. Адрамантаваны і адбудаваны новыя лазні, гасцініцы і т. д. Аднак, не гледзячы на праведзеную вялікую работу па комунальнай гаспадарцы, нам прадстаіць зрабіць яшчэ многае.

Горад Вілейка—у мінулым маленькае захудалае мястэчка—зараз з'яўляецца абласным цэнтрам. Вілейка налічвае зараз 13 тыс. насельніцтва.

У адносінах размяшчэння абласных устаноў стан нецярпімы. Прашу Вярхоўны Совет асігнаваць дадаткова на прыстасаванне чатырох дамоў для абласных устаноў 600 тысяч рублёў.

Нам прадстаіць вялікая работа. Мы прыкладзем усю сваю сілу, энергію і веды для таго, каб умножыць багацці нашай радзімы. Поўнасцю выканаем рашэнні, прынятыя XVIII з'ездам ВКП(б) і XVIII партканферэнцыяй. Ператворым балоты Беларусі ў пладародныя палі. Усё гэта дасць новыя багацці, усё гэта ўмацуе нашу выдатную соцыялістычную радзіму, умацуе абароназдольнасць нашай краіны. А ўмацаванне абароны краіны з'яўляецца залогам нашага мірнага будаўніцтва.

Мы ўпэўнены ў тым, што намечаныя планы выканаем, што пастаўленых мэт дасягнем і заўсёды пераможам, пераможам таму, што нас вядзе ад перамогі да перамогі вялікі Сталін! **(Бурныя апладысменты).**

Прамова дэпутата Ячмянёва Г. Ф.

Таварышы дэпутаты! Бюджэт Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі, унесены на зацвярджэнне V сесіі Советам Народных Камісараў БССР, цалкам і поўнасцю адпавядае задачам, пастаўленым XVIII партыйным з'ездам і XVIII партыйнай канферэнцыяй. Бюджэт Беларускай ССР, як і бюджэт Совецкага Саюза, з'яўляецца бюджэтам соцыялістычнай дзяржавы, бюджэтам далейшага росквіту народнай гаспадаркі, культуры, навукі і тэхнікі. Бюджэт Беларускай ССР сведчыць аб найвялікшых клопатах і ўвазе нашай партыі, Совецкага Урада і правадыра народаў таварыша Сталіна да штодзённых патрэб працоўных мас Беларускай ССР.

Заходнія абласці Беларускай ССР атрымліваюць велізарныя капіталаўкладанні на аднаўленне народнай гаспадаркі, на павышэнне культурнасці і пісьменнасці насельніцтва гэтых абласцей, і недалёк той час, калі заходнія абласці нашай рэспублікі выйдуць у лік перадавых.

Я хачу расказаць тут аб тых найвялікшых клопатах нашай партыі і ўрада, якія адчуваюць штодзённа, штогадзінна працоўныя і нашага Сямяцiцкага пагранічнага раёна. За 1940 год у раёне пабудавана 26 новых школ, у той час як польскія правіцелі на працягу 20 год пабудавалі ў раёне толькі 3 школы і заклалі адзін фундамент пад школу, якую будавалі больш трох год і не закончылі.

Аднак, не гледзячы на найвялікшы рост пры совецкай уладзе школьнай сеткі, мы ўсё-ж яшчэ маем многа недахопаў у народнай асвеце. У прыватнасці, у раёне нехапае 50 настаўнікаў. Гэта акалічнасць адмоўна ўплывае на якасць абучэння дзяцей. У будучым вучэбным годзе ў раёне павінна быць адкрыта 24 новых класы, а па намётках дзяржаўнага бюджэта на 1941 год мы на гэта сродкаў не атрымліваем. Мы просім сесію Вярхоўнага Совета Беларускай ССР павялічыць асігнаванні сродкаў для Брэсцкай абласці на народную асвету.

(Працяг прамовы дэпутата Ячмянёва Г. Ф. — на 3-й стар.).

*) Прамовы даюцца па скарочанай стэнаграме.

V сесія Вярхоўнага Совета БССР 1-га склікання

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ БЮДЖЭЦЕ БССР НА 1941 ГОД

Працяг прамовы дэпутата Ячмянёва Г. Ф.

За час існавання совецкай улады ў нашым раёне арганізаваны 2 больніцы, якія абсталяваны нядрэнна. Аднак трэба сказаць, што для задавальнення запросаў насельніцтва ў медыцынскай дапамозе гэтага ўсё-ж недастаткова. Асігнуемыя на 1941 год сродкі на справу аховы здароўя поўнасцю не задавальняюць патрэбнасцей нашага раёна. Нам патрэбна расшырэнне сеткі больніц у раёне ў параўнанні з тым, што было ў 1940 годзе; нам патрэбны дадатковыя асігнаванні ў размеры 60 тыс. рублёў.

Некалькі слоў аб комунальным абслугоўванні. Я хачу сказаць аб электрастанцыі. У раёне на працягу 3-х месяцаў не працуе электрастанцыя з-за непаваротлівасці Наркамата комунальнай гаспадаркі. Сюды часта прыязджалі прадстаўнікі, абяцаўшыя дапамагчы раёну, гораду ў гэтых адносінах. Аднак, далей размоў справа не пайшла.

Я лічу, што сесія Вярхоўнага Совета ўлічыць патрэбнасці ў электраэнергіі пагранічнай Брэсцкай вобласці і, у прыватнасці, нашага Сямяціцкага раёна.

Закон аб увядзенні сельскага культзбора сустрэт працоўнымі нашага раёна з вялікім палітычным уздымам. За першыя тры дні пасля апублікавання закона па раёну сабрана больш 200 тыс. рублёў культзбору.

Я лічу, што пры штодзённай дапамозе нашых цэнтральных і абласных арганізацый працоўныя нашага пагранічнага

раёна ўсе задачы, пастаўленыя вялікім Сталіным, з чэсцю выканаюць. (Апладысменты).

Прамова дэпутата Царэнка С. І.

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт БССР адлюстроўвае вялікія поспехі народаў Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі, якіх яны дабіліся пры дапамозе вялікага рускага народа, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пад кіраўніцтвам вялікага генія чалавецтва—таварыша Сталіна. (Апладысменты).

У Баранавіцкай вобласці ад былых польскіх правіцеляў асталіся напоўразбураныя дробныя, саматужнага характару прамысловыя прадпрыемствы, патрабуючыя неадкладнага аднаўлення і расшырэння. У 1940 годзе праароблена вялікая творчая работа па аднаўленню і расшырэнню старых і адкрыццю новых прамысловых прадпрыемстваў. На гэтыя мэты было адпушчана больш 29.200 тыс. рублёў.

За 1940 год у Баранавіцкай вобласці пушчана ў эксплаатацыю 88 прамысловых прадпрыемстваў, створана 69 новых прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці, з іх 10 торфзаводаў, 18 мэблевых сталярных майстэрань і рад іншых прамысловых прадпрыемстваў, цэхаў і майстэрань.

Таварышы дэпутаты! Велізарных поспехаў дабіліся працоўныя вобласці на фронце культурнага будаўніцтва. Значна павялічылася за 1940 год школьная сетка вобласці. Калі ў верасні месяцы 1939 года ў былым Навагрудскім ваяводстве мелася 1223 школы, у якіх абучалася 150 тыс. дзяцей, то ўжо ў 1940 годзе мы мелі 1630 школ, у якіх абучаліся на роднай мове 216 тыс. дзяцей. Толькі за адзін год пабудавана, капітальна адрамантавана і прыстасавана ў вобласці больш 600 школ, адкрыта 17 дзіцячых дамоў з ахватам 1200 дзяцей, 30 дзіцячых садоў з ахватам 1600 дзяцей, 89 бібліятэк, 319 палітасветных устаноў.

У 1940 годзе на народную асвету ў вобласці выдаткавана 51.302 тыс. рублёў. На 1941 год бюджэтам прадугледжваецца 62.515 тыс. рублёў. Адпушчаныя сродкі дадуць магчымасць яшчэ шырэй правесці мерапрыемствы па народнай асвеце.

З прыходам совецкай улады створаны ўсе магчымасці для развіцця народнай творчасці і культуры. У рэзультаце мы маем: беларускі драматычны, польскі лялечны, яўрэйскі перасовачны тэатры, 10 кінотэатраў, 47 кіноўстановак, музей выяўленчага мастацтва, краязнаўчы музей, 2 музыкальных школы, выяўленчую студыю, абласны Дом народнай творчасці. Арганізавана 336 гурткоў мастацкай самадзейнасці.

Немалых поспехаў дабіліся працоўныя вобласці ў справе культурнага пераўтварэння гарадоў і раённых цэнтраў. На комунальна-жыллёвую гаспадарку ў 1940 годзе выдаткавана каля 4 мільёнаў рублёў.

Калгаснае сялянства, узброенае рашэннем партыі і ўрада, выконваючы ўказанні таварыша Сталіна аб зборы 7—8 мільярдаў пудоў збожжа, у многіх калгасах нашай вобласці дабілася 100-пудовага ўраджаю зерневых, высокіх ураджаяў бульбы і іншых культур.

Калгасы Любчанскага раёна з агульнай плошчы 991 гектара атрымалі па 101 пуду зерневых і з 156 гектараў — па 1653 пуды бульбы. Калгас імені Варашылава таго-ж раёна атрымаў ураджай з агульнай плошчы пасева зерневых культур у 112 гектараў да 140 пудоў з гектара. Атрыманне высокіх ураджаяў і грашовых даходаў ад грамадскай гаспадаркі забяспечвае далейшае арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў.

Таварышы дэпутаты! Наша партыя і ўрад удзяляюць вялікую ўвагу развіццю народнай гаспадаркі і пераўтварэнню заходніх абласцей Беларусі як у эканамічных, так і ў культурных адносінах. Толь-

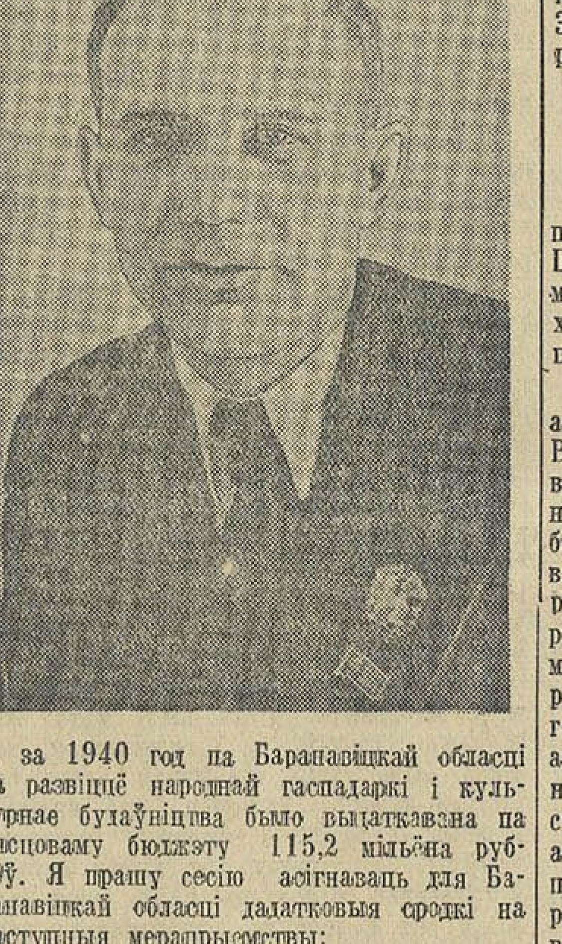

кі за 1940 год па Баранавіцкай вобласці на развіццё народнай гаспадаркі і культурнае будаўніцтва было выдаткавана па мясцоваму бюджэту 115,2 мільёна рублёў. Я прашу сесію асігнаваць для Баранавіцкай вобласці дадатковыя сродкі на наступныя мерапрыемствы:

250 тыс. рублёў на правядзенне праектна-даследчых работ на 4 торфмасівах плошчаю ў 1700 гектараў;

у сувязі з павелічэннем праграмы па вытворчасці цэглы і вапны, прынятай па плану на 1941 год на пакрыццё разрыву ў абаротных сродках для цагельных і вапняных заводаў, адпусціць 350 тыс. рублёў;

на сканчэнне будаўніцтва і прыстасаванне памяшканняў выканкомаў райсоветаў дэпутатаў працоўных і выканкомаў сельсоветаў дэпутатаў працоўных — 300 тыс. рублёў.

У 15 раённых цэнтрах зусім адсутнічаюць лазні, а ў такіх раёнах, як Навагрудскі, Мастоўскі, Нясвіжскі, Клецкі, Слонімскі, неабходна правесці капітальны рамонт лазняў. Для гэтага прашу асігнаваць 200 тыс. рублёў. Прашу асігнаваць 300 тыс. рублёў на капітальны рамонт электрастанцый у гарадах і раённых цэнтрах — Навагрудку, Зэльве, Ляхавічах, Казлоўшчыне. На аднаўленне дзіцячага сада ў г. Баранавічы — 80 тыс. рублёў.

У 1940 годзе ў Валожынскім, Воранаўскім, Іўеўскім, Зэльвенскім, Казлоўшчынскім, Радунскім раёнах з-за адсутнасці сродкаў асталося незакончаным будаўніцтва дамоў соцкультуры. Я прашу на дабудову дамоў соцкультуры адпусціць 150 тыс. рублёў.

Таварышы дэпутаты! Я цалкам і поўнасцю згодзен з бюджэтам, унесеным на разгляд сесіі Вярхоўнага Совета БССР, і з заўвагамі, унесенымі бюджэтнай камісіяй, і прапаную зацвердзіць яго. Гэтым мы выкажам волю ўсяго беларускага народа, які пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі і правадыра народаў таварыша Сталіна ідзе да комунізма. (Бурныя апладысменты, усе ўстаюць).

Прамова дэпутата Бумажкова Т. П.

Таварышы дэпутаты! Прыняты Советам Народных Камісараў Беларусі і прапанаваны на зацвярджэнне V сесіі Вярхоўнага Совета БССР Дзяржаўны бюджэт БССР на 1941 год [illegible] ... партыі большэвікоў і правадыра народаў таварыша Сталіна. (Апладысменты).

У 1940 годзе [illegible]

Пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб [illegible]

затрат на меліярацыю прынята за кошт саюзнага бюджэта і толькі палавіна гэтых затрат аднесена за кошт працоўнага ўдзелу саміх калгаснікаў. Для правядзення работ па асваенню асушаных балот калгасы атрымліваюць доўгатэрміновы сельскагаспадарчы крэдыт.

Радасна бачыць плады соцыялістычнага спаборніцтва і працоўнага ўздыму калгаснікаў. З кожным годам множыцца і ў нашым раёне колькасць калгасаў, атрымаўшых высокія ўраджаі ўсіх культур і вялікія даходы ад жывёлагадоўлі.

Асабліва значны поспехі тых калгасаў, якія ператвараюць непраходныя балоты ў пладародныя землі. У нашым раёне за 1940 год асушана 2294 гектары балот, а ўсяго асушана за ўвесь час 3486 гектараў. У 1940 годзе калгасы раёна правялі пасевы на плошчы 2047 гектараў асвоеных балот.

Таварышы дэпутаты! Я хачу расказаць аб асобных калгасах нашага раёна, якія атрымалі ў 1940 годзе нядрэнныя ўраджаі на асвоеных балотах.

Калгас «Чырвоная Арэса» знаходзіцца на рацэ Арэсе. Гэта тая самая мясцовасць, аб якой у свой час пісаў народны паэт Я. Купала ў сваёй паэме «Над ракой Арэсай», даўшы карціну цяжкага, бяспраўнага, жабрацкага жыцця селяніна-палешука ў царскай Расіі. Гэты калгас за 1938-1940 гады асушыў 455 гектараў балот (з іх у 1940 годзе—135) і асвоіў 402 гектары (з іх у 1940 годзе — 140 гектараў). У 1940 г. калгас атрымаў ураджай жыта—16,5 цэнтнера, ячменю—24 цэнтнеры, аўса—29,6 цэнтнера, бульбы — 204 цэнтнеры, пшаніцы яравой—24 цэнтнеры, многагадовых траў — 35 цэнтнераў, каранёў кок-сагыза — 14 цэнтнераў з гектара.

Калгаснікі нашага раёна на рашэнне СНК СССР і ЦК ВКП(б) «Аб асушэнні балот у Беларускай ССР і скарыстанні асушаных зямель калгасамі для расшырэння пасеўных плошчаў і сенажацей» адказалі арганізаванай, масавай барацьбой за асушку і асваенне балот. У гэтым годзе ў раёне будзе асушана і асвоена 3000 гектараў забалочаных зямель. Ужо разгарнулася падрыхтоўчая работа, створаны спецыяльныя брыгады, вылучаны брыгадзіры і агітатары.

Пераходжу да некаторых заўваг па бюджэту. Згаджаючыся з тымі змяненнямі і дапаўненнямі, якія ўнесла бюджэтная ка-

місія, я прапаную дзяржаўны бюджэт БССР на 1941 год зацвердзіць.

У сувязі з тым, што Акцябрскі раён патрабуе вялікіх затрат на ўпарадкаванне свайго раённага цэнтра (ён арганізаваўся толькі ў канцы 1939 г.), я прашу сесію Вярхоўнага Совета асігнаваць 200 тыс. рублёў на новае будаўніцтва самых неабходных аб'ектаў — больніцы і раённага Дома соцкультуры.

Працоўныя нашай ордэнаноснай рэспублікі, партыйныя і непартыйныя большэвікі прыкладуць усе намаганні да своечасовага выканання бюджэта і вырашэння гістарычных задач 1941 года, пастаўленых перад працоўнымі Совецкага Саюза XVIII Усесаюзнай канферэнцыяй ВКП(б). (Апладысменты).

рублёў, якія па бюджэту 1941 года не прадугледжаны. Апрача гэтага, для сканчэння пераходзячага будаўніцтва жыллёва-комунальнай гаспадаркі торфзаводаў неабходна 140 тыс. рублёў і на будаўніцтва рабочых сталовых — 65 тыс. рублёў, а ўсяго 305 тыс. рублёў. Гэту суму прашу дадаткова асігнаваць.

Абласны цэнтр — горад Мазыр да гэтага часу не мае стацыянарнага кінотэатра. Таму прашу ўключыць дадатковыя асігнаванні на будаўніцтва кінотэатра ў г. Мазыры — 350 тыс. рублёў.

Рака Прыпяць у гарадскім пасёлку Нароўля разбурае бераг. Далейшае разбурэнне берага можа прывесці да абвалу знаходзячыхся на беразе цукеркавай фабрыкі «Чырвоны мазыранін», сярэдняй школы і да змыву выдатнейшага парка.

У мінулым годзе на ўмацаванне берага ракі было адпушчана 100 тыс. рублёў, асвоена-ж толькі 57 тыс. рублёў, таму што Дзяржбанк спыніў фінансіраванне гэтага будаўніцтва, паколькі яно не было прадугледжана лімітамі. Гэта пытанне неабходна вырашыць. Для таго, каб пачаць работы ў гэтым годзе, неабходна на гэту справу асігнаваць 750 тыс. рублёў.

Таварышы дэпутаты! Разглядаемы намі бюджэт БССР на 1941 год забяспечвае фінансіраванне плана далейшага развіцця нашай рэспублікі.

Уношу прапанову зацвердзіць прадстаўлены на разгляд V сесіі Вярхоўнага Совета Беларускай ССР дзяржаўны бюджэт з папраўкамі і дадаткамі, прапануемымі Бюджэтнай Камісіяй.

Узброеныя рашэннямі XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі і ўказаннямі таварыша Сталіна, працоўныя Беларускай ССР прыкладуць усе сілы, каб выканаць народна-гаспадарчы план і бюджэт 1941 года. Парукай гэтаму — наша непахісная воля да перамогі, наша жаданне працаваць так, як вучыць нас Цэнтральны Камітэт партыі і правадыр народаў, наш родны вялікі Сталін. (Працяжныя апладысменты).

Прамова дэпутата Зайцава К. Г.

Поспехі Совецкага Саюза, дасягнутыя пад кіраўніцтвам ленінска-сталінскага Цэнтральнага Камітэта нашай партыі, пад мудрым кіраўніцтвам вялікага Сталіна, знаходзяць сваё яркае адлюстраванне і ў росце нашай Палескай вобласці.

Прамысловасць Палескай вобласці, на аснове ажыццяўлення Ўказа Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР ад 26 чэрвеня 1940 года, у другім паўгоддзі мінулага года значна палепшыла сваю работу. Калі валавая прадукцыя па мясцовай прамысловасці і прамысловай кааперацыі ў 1938 годзе складала 40.133 тыс. рублёў, то ў 1940 годзе выпушчана прамысловай прадукцыі на суму ў 50.497 тыс. рублёў — рост на 25,8 проц. У 1941 годзе мясцовай прамысловасцю і промкааперацыяй будзе выпушчана прадукцыі на суму ў 60.455 тыс. рублёў — рост супроць мінулага года на 19,7 проц., а ў параўнанні з 1938 годам — на 50,5 проц. Аднак, трэба прызнаць, што тэмпы росту мясцовай прамысловасці і прамысловай кааперацыі ў вобласці яшчэ недастатковыя і адстаюць ад узросшых патрэбнасцей працоўных. Яшчэ не па ўсіх якасных паказальніках выконваецца план.

У галіне сельскай гаспадаркі 1940 год характарызуецца далейшым ростам прадукцыйнасці соцыялістычнага земляробства. Калгасы Палескай вобласці больш арганізавана і ў больш сціслыя тэрміны правялі сельскагаспадарчыя работы. Ураджай зерневых, не гледзячы на неспрыяючыя кліматычныя ўмовы вясны мінулага года, значна павялічыўся.

Асабліва вялікіх поспехаў дасягнулі калгаснікі нашай вобласці ў асваенні і асушцы балот. Балоты Палескай вобласці, якія былі ачагамі хвароб, ператвараюцца ў квітнеючыя палі, якія даюць багатыя ўраджаі. У 1940 годзе асушана 18 тыс. гектараў балот і забалочаных зямель, пры плане ў 10 тыс. гектараў. Калгаснікі Васілевіцкага раёна за 20 каляндарных дзён асушылі 3.050 гектараў балот і забалочаных зямель, замест плана ў 900 гектараў, выканалі сваё заданне па меліярацыі на 339 проц. Апрача таго, яны раскарчавалі кустоў 1.110 гектараў і асвоілі балот 2112 гектараў.

Пастанова СНК СССР і ЦК ВКП(б) «Аб асушэнні балот у Беларускай ССР і скарыстанні асушаных зямель калгасамі для расшырэння пасеўных плошчаў і сенажацей» адкрывае шырокія перспектывы перад соцыялістычным земляробствам. Гэта гістарычнае рашэнне сустрэла ўсенароднае адабрэнне, яно выклікала небывалы ўздым у калгаснай вёсцы. У вобласці разгорнута дзелавая падрыхтоўка да масавых меліяратыўных работ.

У Даманавіцкім раёне ўжо загатоўлена тысяча драўляных лапат, ачышчана ад кустоў 700 гектараў сенакосных плошчаў. Ужо ў гэтым месяцы ў Парыцкім раёне зроблена 2.000 лапат; намечана [illegible]

[illegible] ... у 1940 годзе лік іх вырас да 1.168, а ў 1941 годзе запраектавана 1.900 [illegible]

[illegible] ... Бюджэт 1940

года на вобласці выканан на 93,6 проц. Асабліва дрэнна працавалі фінансавыя органы Лельчыцкага, Брагінскага і Даманавіцкага раёнаў. На гэтых раёнах ёсць значная нядоімка па сельскагаспадарчаму падатку. У [illegible] і Васілевіцкім раёнах ёсць факты перавышэння ўпраўленчых расходаў.

Неабходна адзначыць, што ў рабоце Наркамфіна БССР ёсць недахопы. Яны заключаюцца ў наступным: лясныя даходы па бюджэту Палескай вобласці 1940 года Наркамфінам былі запланаваны ў суме 4.764 тыс. рублёў. У гэту суму былі [illegible]

ад неразмеркаванага рэзерва лесасечнага фонда СНК БССР на 1.350 тыс. рублёў, у рэзультаце чаго па вобласці недавыканаты на гэту суму лясныя даходы.

Сельскага культзбору было ўключана ў бюджэт вобласці 4.740 тыс. рублёў, у той час як фактычная сума налічанага культзбору па вобласці ў 1940 годзе, з улікам нядоімкі 1939 года, складае толькі 3.400 тыс. рублёў.

Прыведзеныя факты сведчаць аб тым, што Наркамфін БССР часам несур'ёзна падыходзіць да справы планіравання даходаў, і гэта шкодна адбіваецца на выкананні бюджэта. Практыка няправільнага планіравання даходаў Наркамфінам БССР прадаўжаецца і ў 1941 годзе.

Пераходжу да заўваг па расходнай частцы бюджэта. Пры складанні бюджэта на 1941 год па Палескай вобласці не прадугледжана пакрыццё прарыву абаротных сродкаў: па харчовай прамысловасці — 139 тыс. рублёў, па Мазырскаму горпаліву — 44 тыс. рублёў, па аптэкаўпраўленню — 120 тыс. рублёў, а ўсяго 303 тыс. рублёў. Без пакрыцця прарыву абаротных сродкаў гэтыя прадпрыемствы і арганізацыі не змогуць выканаць вытворчую праграму 1941 года.

Прашу ўключыць дадаткова ў бюджэт вобласці на пакрыццё прарыву абаротных сродкаў 303 тыс. рублёў.

З наяўных у 15 раённых цэнтрах лазняў 11 драўляныя, і ў большасці выпадкаў яны пашкоджаны грыбком. Гэтыя лазні неабходна адрамантаваць, бо калі не правесці капітальнага рамонту ў гэтым годзе, лазні могуць выйсці са строю.

Прашу ўключыць дадаткова ў бюджэт на рамонт лазняў 250 тыс. рублёў.

Для выканання вытворчай праграмы торфаздабычы па вобласці на правядзенне падрыхтоўчых работ па копцы водаадводзячай сеткі, карчаванню і плаціроўцы неабходны асігнаванні ў суме 100 тыс.

Прамова дэпутата Пятроўскай М. К.

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі на 1941 год, унесены Соўнаркомам БССР на разгляд і зацвярджэнне V сесіі Вярхоўнага Совета БССР, адлюстроўвае грандыёзныя поспехі соцыялістычнага будаўніцтва нашай рэспублікі. Поспехі гэтыя дасягнуты ў рэзультаце гераічнай працы і творчага энтузіязма працоўных мас, якія будуюць сваё шчаслівае жыццё пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, пад кіраўніцтвам правадыра народаў, любімага і вялікага Сталіна. (Апладысменты).

Рашэнні XVIII Усесаюзнай партканферэнцыі накіраваны на далейшае развіццё прадукцыйных сіл і ўмацаванне гаспадарчай і абароннай магутнасці нашай радзімы, на далейшы ўздым дабрабыту працоўных.

У 1940 годзе затрачана на фінансіраванне соцыяльна-культурных мерапрыемстваў у гор. Беластоку каля 26 млн. рублёў, у 5 разоў больш, чым пры панскай Польшчы.

За мінулы, 1940 год праведзена вялікая работа па расшырэнню і рэканструкцыі [illegible] Беластоцкай [illegible] прамысловасці [illegible] гарадской [illegible].

Я хачу спыніцца на некаторых пытаннях гарадскога бюджэта на 1941 год. [illegible] водаправода [illegible] тыс. рублёў, [illegible] з гэтых сродкаў [illegible] на кальцаванне [illegible] работ [illegible] нельга [illegible].

Я прашу сесію Вярхоўнага Совета [illegible] руб-лёў [illegible].

У Беластоку толькі на асобных цэнтральных вуліцах [illegible] каналізацыя, [illegible] спус-[illegible] вельмі [illegible] каналізацыі, што [illegible].

[illegible] у горадзе, [illegible] не [illegible] выканкома [illegible] быць [illegible] неабходных [illegible] асігнаваць дадаткова 100 тыс. рублёў.

У Беластоку становішча жылфонда крайне цяжкае. Не гледзячы на зробленае ўшчыльненне яшчэ многа сем'яў маюць патрэбу ў кватэрах. Неабходна выдзеліць поўмільёна рублёў на будаўніцтва драўляных стандартных дамоў, каб часткова ліквідаваць патрэбу ў жыллі. Я прашу сесію Вярхоўнага Совета пры зацвярджэнні дзяржаўнага бюджэта на 1941 год улічыць мае заўвагі.

Таварышы дэпутаты! Я ўпэўнена, што дзяржаўны бюджэт на 1941 год сустрэне аднадушнае адабрэнне Вярхоўнага Совета БССР і ўсяго народа нашай рэспублікі.

Узброіўшыся гістарычнымі рашэннямі XVIII Усесаюзнай канферэнцыі ВКП(б), працоўныя горада Беластока пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі мабілізуюць усе свае сілы для выканання намечанага плана, для ператварэння нашага

горада Беластока ў перадавы прамысловы горад Беларускай рэспублікі.

Дзяржаўны бюджэт накіраван на далейшае ўмацаванне нашай квітнеючай соцыялістычнай радзімы. Гэты бюджэт будзе поўнасцю выканан. Гарантыяй гэтаму з'яўляецца ўсё ўзрастаючы палітычны і вытворчы ўздым працоўных мас Беларусі, як і ўсяго совецкага народа, іх гатоўнасць пад кіраўніцтвам нашай комуністычнай партыі і правадыра народаў таварыша Сталіна ісці ўперад, да новых перамог комунізма. (Апладысменты).

Прамова дэпутата Сурпіна З. В.

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт, прадстаўлены СНК БССР на разгляд і зацвярджэнне V сесіі Вярхоўнага Совета БССР, поўнасцю адпавядае гістарычным рашэнням XVIII з'езда ВКП(б) і XVIII Усесаюзнай партканферэнцыі; бюджэт цалкам адпавядае задачам далейшага ўмацавання гаспадарчай і абароннай магутнасці нашай краіны, далейшага ўздыму культурнага і матэрыяльнага дабрабыту многамільённага совецкага народа.

Прадстаўлены на разгляд данай сесіі Вярхоўнага Совета бюджэт нашай рэспублікі з'яўляецца дакументам, які сведчыць аб нашых перамогах, атрыманых пад кіраўніцтвам вялікай комуністычнай партыі большэвікоў і генія чалавецтва таварыша Сталіна. Я прапаную дзяржаўны бюджэт на 1941 год, прадстаўлены СНК БССР, зацвердзіць з тымі папраўкамі і змяненнямі, якія ўнесла Бюджэтная камісія.

Прадстаўлены на зацвярджэнне сесіі дзяржаўны бюджэт прадугледжвае адлічэнні ад дзяржаўных падаткаў і даходаў у мясцовыя бюджэты на 1941 год у суме 1.412.729 тыс. рублёў. Гэта з'яўляецца велізарнай дапамогай мясцовым органам советаў у выкананні імі задач культурнага будаўніцтва. Велізарная дапамога саюзнага і рэспубліканскага бюджэта мясцовым органам забяспечвае пастаянны рост бюджэта ў раёнах.

Бюджэт Лоеўскага раёна на 1941 год складае 5.530 тыс. рублёў, а ў 1937 годзе ён складаў 3.708 тыс. рублёў — рост на 30 проц. Асноўнае месца (75 проц.) у бюджэце раёна на 1941 год займае народная асвета і ахова здароўя. Даходная і расходная часткі бюджэта 1939 і 1940 гадоў выкананы на 100 проц.

Пастанова Соўнаркома Саюза ССР і ЦК ВКП(б) ад 9 студзеня 1941 года аб мерапрыемствах па павелічэнню вырабу тавараў шырокага спажывання і харчоў з мясцовай сыравіны адкрыла перад намі шырокія магчымасці далейшага ўздыму мясцовай прамысловасці. У Лоеўскім раёне значна вырасла мясцовая прамысловасць. Да 1940 года мы мелі толькі адзін завод — «Краскашвет». У мінулым годзе пабудаваны млынавы камбінат металарамонтныя і сталярныя майстэрні. У 1941 годзе намечана расшырэнне цэхаў і арганізацыя новых прадпрыемстваў на базе мясцовай сыравіны. Усе прадпрыемствы ў 1940 годзе перавыканалі вытворчыя планы. Калгасы раёна ў 1940 годзе больш арганізавана і ў больш сціслыя тэрміны правялі сельскагаспадарчыя работы.

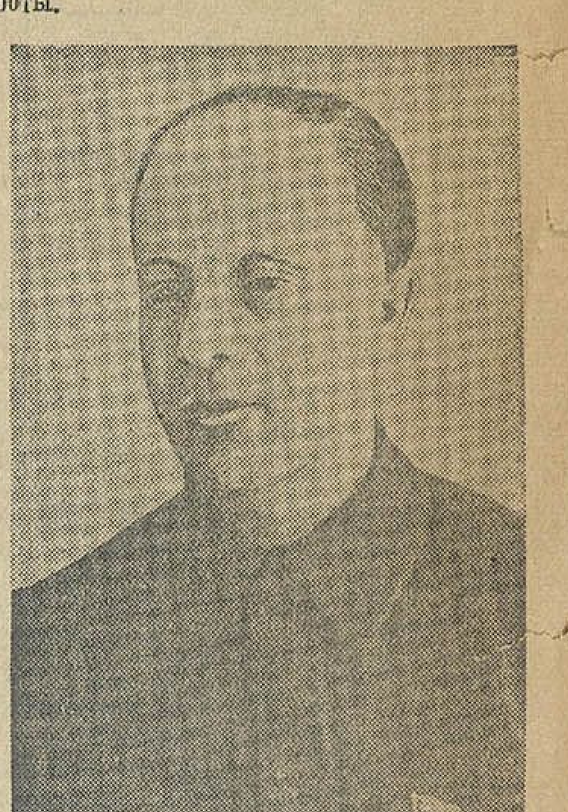

Прадугледжаныя праектам бюджэта асігнаванні на ўпарадкаванне раённых цэнтраў хоць і перавышаюць асігнаванні мінулага года, аднак яшчэ не задавальняюць узросшых патрэбнасцей насельніцтва. Мы просім павялічыць нелімітныя затраты на ўпарадкаванне раённага цэнтра да 50 тыс. рублёў.

У раённым цэнтры — Лоеве ёсць стары Дом соцкультуры. Я прашу сесію Вярхоўнага Совета асігнаваць на пабудову новага Дома соцкультуры 300 тыс. рублёў.

Бюджэт соцыялістычнай дзяржавы накіраван на далейшы росквіт нашай радзімы. Мы ўпэўнена ідзем да комунізма, пад верным і выпрабаваным кіраўніцтвам вялікай комуністычнай партыі большэвікоў і правадыра народаў вялікага Сталіна. (Апладысменты).

ЗА РУБЯЖОМ

Вайна ў Еўропе і Афрыцы

(Дзённік ваенных дзеянняў)

На англа-германскім фронце асноўныя ваенныя дзеянні адбываліся на моры. Як паведамляецца ў зводцы германскага камандавання, германскія падводныя лодкі знішчылі больш палавіны каравана гандлёвых суднаў, якія накіроўваецца ў Англію. У водах вакол Англіі і ў Атлантычным акіяне германскія самалёты затапілі некалькі англійскіх гандлёвых параходаў. На захад ад вострава Крыта германскія бамбардыроўшчыкі атакавалі буйнае злучэнне англійскага ваенна-марскога флота. Германская авіяцыя зрабіла налёт на асобныя пункты ўсходняга і паўднёва-ўсходняга ўзбярэжжаў Англіі, Паўночнай Шатландыі і партовыя раёны Заходняй Англіі.

Злучэнні англійскай бамбардыровачнай авіяцыі, як паведамляе англійскае міністэрства інфармацыі, бамбардыравалі германскія гандлёвыя судны паблізу галандскага і французскага ўзбярэжжаў. Узмоцненай бамбардыроўцы ў ноч на 31 сакавіка падвергліся французскія порты Брэст і Калэ.

* * *

На франтах у Албаніі адзначаюцца дзеянні артылерыі і разведчых атрадаў. Грэчаскія войскі, як перадае грэчаскае камандаванне, захапілі ваеннапалонных, а таксама аўтаматычную зброю. Грэчаскія самалёты падвергі бамбардыроўцы ваенныя аб'екты праціўніка. Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, англійскія самалёты зрабілі разведчыя палёты над некалькімі албанскімі сёламі і над гарадамі Берат і Дукаці. Італьянскія самалёты, як перадае вярхоўнае камандаванне італьянскай арміі, бамбардыравалі скапленні грэчаскіх войск.

У цэнтральнай частцы Міжземнага мора англійскія ваенна-паветраныя і ваенна-марскія сілы атакавалі злучэнне італьянскіх ваенных караблёў. У рэзультаце бою, згодна камюніке англійскага марскога міністэрства, было затоплена 3 італьянскіх крэйсеры па 10 тысяч тон водазмяшчэннем кожны і 2 эсмінцы.

Італьянская зводка ад 31 сакавіка прызнае страту 3 крэйсераў і 2 эсмінцаў. У зводцы ўказваецца, што значная частка экіпажаў італьянскіх караблёў выратавана; італьянскія ваенна-марскія сілы затапілі адзін англійскі крэйсер і пашкодзілі два другіх караблі.

Германская авіяцыя, гаворыцца ў зводцы германскага камандавання, бамбардыравала два аэрадромы на востраве Мальце.

* * *

Ва Усходняй Афрыцы англійскія войскі занялі Дырэдауа.

У Эрытрэі працягваюцца ўпорныя баі на ўсход ад Керэна. Англійская авіяцыя зрабіла налёт на Асмару, падвергшы бамбардыроўцы станцыю, таварныя платформы і запасныя пуці. Самалёты арміі генерала дэ Голя бамбардыравалі італьянскі лагер паміж Гондарам і Асмарай.

У Абісініі бамбардыроўцы падвергліся італьянскія войскі ў раёнах Дэсі, Аваша і Метахара.

У Паўночнай Афрыцы англійская авіяцыя зрабіла налёт на порт Трыполі. (ТАСС).

КАМЮНІКЕ АНГЛІЙСКАГА КАМАНДАВАННЯ НА БЛІЖНІМ УСХОДЗЕ

ЛОНДАН, 30 сакавіка. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр з Каіра, у камюніке англійскага камандавання на Бліжнім Усходзе гаворыцца, што англійскія войскі працягваюць прасоўвацца па дарозе з Харара на Дырэдауа, перадаляваючы на сваім шляху супраціўленне праціўніка, захватваючы палонных і ўзбраенне. У другіх напрамках у Абісініі праціўнік таксама адступае. На фронце ў Эрытрэі англійскія войскі з узрастаючым поспехам працягваюць прасоўвацца да Асмары, прычым тут узята ў палон 3.775 італьянцаў, у тым ліку 68 афіцэраў; захвачана таксама некаторая колькасць гармат.

ВЫНІКІ ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА ВЕНГРЫІ

БЕРЛІН, 30 сакавіка. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае з Будапешта, што венгерскі друк публікуе вынікі перапісу насельніцтва Венгрыі. Згодна гэтых даных, насельніцтва Венгрыі ў сучасны момант складае 13.638.839 чалавек.

АД'ЕЗД МАЦУОКА З БЕРЛІНА

БЕРЛІН, 30 сакавіка. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе, што пасля 5-дзённага прабывання ў Берліне японскі міністр замежных спраў Мацуока выехаў сёння пасля поўдня ў Рым.

ПРЫБЫЦЦЁ МАЦУОКА Ў РЫМ

РЫМ, 31 сакавіка. (ТАСС). Агенцтва Стэфані паведамляе, што сёння ў 19 гадзін у Рым прыбыў японскі міністр замежных спраў Мацуока.

ПЕРАДАЧА АНГЛІІ АМЕРЫКАНСКІХ ПАРАХОДАЎ

НЬЮ-ЙОРК, 30 сакавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення вашынгтонскага карэспандэнта газеты «Нью-Йорк таймс», урадавая марская камісія адобрыла перадачу Англіі параходаў «Эма Александэр» і «Г. Ф. Александэр», кожны водазмяшчэннем каля 8 тысяч тон, а таксама 9 яхт, маючых кожная ад 50 да 70 футаў у даўжыню.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ МАРСКОГА БОЮ Ў МІЖЗЕМНЫМ МОРЫ

ЛОНДАН, 31 сакавіка. (ТАСС). Афіцыяльна паведамляюцца падрабязнасці вялікага бою, праішоўшага ва ўсходняй частцы Міжземнага мора.

27 сакавіка англійскія разведчыя самалёты паведамілі аб паяўленні на ўсход ад Капо Пасеро (Паўднёва-Усходняя Сіцылія) непрыяцельскіх ваенных караблёў, следаваўшых на ўсход. Раніцою 28 сакавіка злучэнне лёгкіх англійскіх караблёў заўважыла на паўднёвы захад ад вострава Крыт італьянскі лінкор тыпу «Літорыо», які ішоў у суправаджэнні некалькіх крэйсераў. Адначасова ад англійскай разведчай авіяцыі было атрымана паведамленне аб тым, што на поўнач ад заўважаных італьянскіх ваенных караблёў знаходзіцца яшчэ два лінкоры, некалькі крэйсераў і эсмінцаў. Будучы выяўлены, непрыяцельскія караблі змянілі свой курс і па поўнай скорасці накіраваліся на захад. Атрымаўшы паведамленне аб чакаемым марскім боі, злучэнне караблёў грэчаскіх ваенна-марскіх сіл паспяшыла заняць разам з англійскімі караблямі адпаведную пазіцыю. 28 сакавіка на працягу дня італьянскі лінкор класа «Літорыо» неаднаразова падвяргаўся паспяховым налётам самалётаў-тарпеданосцаў англійскай ваенна-марской авіяцыі.

У рэзультаце прамога пападання тарпед лінкор быў сур'ёзна пашкоджан і прадаўжаў свой путь з значна паменшыўшайся скорасцю. Было зарэгістравана таксама некалькі прамых пападанняў у непрыяцельскія крэйсеры і эсмінцы.

У рэзультаце гэтых аперацый англійскіх ваенна-паветраных сіл непрыяцельскія караблі значна паменшылі сваю скорасць, што дало магчымасць больш вялікім караблям англійскіх ваенна-марскіх сіл ўвайшці пасля наступлення цемнаты ў сутыкненне з праціўнікам. Англійскія лінкоры, апярэджваўшыя ў суправаджэнні лёгкіх караблёў, атакавалі непрыяцельскія сілы і, як паведамлялася ўжо, панеслі цяжкія страты праціўніку, затапіўшы 3 крэйсеры—«Фіуме», «Пола», «Цара», вялікі эсмінец «Вінчэнцо Джоберці» і эсмінец «Маэстрале». Магчыма таксама, што былі затоплены яшчэ адзін эсмінец і крэйсер «Джыованi Дэле Бандэ Нерэ» класа «Кондоцьеры».

Італьянскі флот меў да пачатку вайны чатыры крэйсеры тыпу «Кондоцьеры». Адзін з гэтых крэйсераў — «Барталамео Калеоні» быў затоплен у ліпені мінулага года аўстралійскім крэйсерам «Сідней» на паўночны захад ад вострава Крыт. Другі італьянскі крэйсер таго-ж тыпу быў тарпедзіраваны англійскай падводнай лодкай у пачатку сакавіка гэтага года і, магчыма, патануў. Таму можна меркаваць, што зараз італьянскі флот мае ўсяго толькі адзін крэйсер класа «Кондоцьеры».

У час бою былі пашкоджаны таксама іншыя італьянскія караблі, аднак дакладных даных нельга было ўстанавіць з прычыны цемнаты і інтэнсіўнасці бою. Раніцою 29 сакавіка англійскія караблі падабралі каля 1000 італьянцаў з ліку каманд італьянскіх ваенных караблёў, прымаўшых удзел у марскім баі.

Камандуючы злучэннем італьянскіх крэйсераў адмірал Кантоні прапаў без весці. Сярод выратаваных італьянцаў знаходзіцца камандзір італьянскага крэйсера «Пола».

Як ужо адзначалася, англійскія караблі не панеслі ніякіх страт і не маюць пашкоджанняў.

Італа-германская нарада па каланіяльных пытаннях

Італьянская газета «Пополо д'Італія» паведамляе, што 23 сакавіка ў Неапалітанскім універсітэце адкрылася італа-германская нарада па каланіяльных пытаннях. Нарада была склікана па ініцыятыве фашысцкага інстытута Італьянскай Афрыкі. У нарадзе прымалі ўдзел прадстаўнік міністэрства Італьянскай Афрыкі, губернатар Абісінскай правінцыі Харар, германскі генконсул і прадстаўнікі германскай нацыянал-сацыялісцкай партыі. 30 сакавіка. (ТАСС).

Амерыканскі друк аб мерапрыемствах Рузвельта

НЬЮ-ЙОРК, 31 сакавіка. (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляе, што прэзідэнт ЗША Рузвельт знаходзіцца зараз на шляху з Фларыды ў Вашынгтон. Ён наведаў ваенныя базы—форт Джэксон у штаце Паўднёвая Караліна і форт Брэг у штаце Паўночная Караліна.

Рузвельт дазволіў адправіць дадатковыя ваенныя матэрыялы Грэцыі. Паводле паведамлення газеты «Нью-Йорк таймс», у ліку матэрыялаў і ўзбраенняў, адпраўленых за апошні час у Англію, знаходзяцца невялікія мінаносцы, флацілія якіх на мінулым тыдні вышла з Міамі (Фларыда).

Канфіскацыя італьянскіх і германскіх параходаў у ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 31 сакавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Юнайтэд Прэс, міністр фінансаў ЗША Моргентаў аддаў распараджэнне ўладам берагавой аховы канфіскаваць усе 28 італьянскіх параходаў, якія знаходзяцца ў портах ЗША, а таксама два германскія судны ў порце Бастона. Каманды параходаў зняты на бераг. Некаторым членам каманд прад'яўлена абвінавачанне ў актах сабатажу, накіраваных супроць амерыканскіх гаваней. Астатнія члены каманд, магчыма, будуць інтэрніраваны, калі ім не дадуць магчымасці вярнуцца ў Італію.

ПРЫБЫЦЦЁ ВЫРАТАВАНЫХ ІТАЛЬЯНСКІХ МАРАКОЎ У ПІРЭЙ

НЬЮ-ЙОРК, 31 сакавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Асошыэйтэд Прэс, у Пірэй прыбылі на барту грэчаскага эсмінца італьянскія маракі, выратаваныя з крэйсераў «Пола», «Цара», «Фіуме» і эсмінца «Вітторыо Алфіеры», затопленых у апошнім марскім баі з англічанамі.

Па сцверджанню агенцтва, у гэтым баі было затоплена, як відаць, пяць італьянскіх ваенных караблёў, паколькі эсмінец «Вітторыо Алфіеры» не быў упамянут у англійскім камюніке.

ПАЕЗДКА ГЕНЕРАЛА ДЭ ГОЛЯ НА ФРОНТ КЕРЭНА

ЛОНДАН, 31 сакавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Рэйтэр, генерал дэ Голь інспектыраваў нядаўна свае войскі на фронце Керэна.

БУДАЎНІЦТВА ТАНЕЛЯ ПАД СІМАНАСЕКСКІМ ПРАЛІВАМ

ТОКІО, 31 сакавіка. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Домей Цусін, учора закончылася праходка танеля пад Сіманасекскім пралівам. Будаўніцтва танеля было пачата ў 1936 г. Скančэнне будаўніцтва намечана ў 1942 г. Танель будзе мець у даўжыню 6.333 метры і злучыць паміж сабой галоўны востраў Японіі Хонсю з вострaвам Кюсю.

ЗАНЯЦЦЕ ДЫРЭДАУА АНГЛІЙСКІМІ ВОЙСКАМІ

ЛОНДАН, 31 сакавіка. (ТАСС). Як афіцыяльна паведамляецца, 29 сакавіка пасля полудня англійскія войскі занялі Дырэдауа. Дырэдауа з'яўляецца трэцім па велічыні (пасля Адыс-Абебы і Харара) горадам Абісініі з насельніцтвам у 25—30 тыс. чалавек. Горад размешчан на чыгунцы за 311 кілометраў ад Джыбуці і за 472 кілометры ад Адыс-Абебы.

Становішча ў Сірыі

СТАМБУЛ, 30 сакавіка. (ТАСС). Сірыйская газета «Матэн» паведамляе, што ў Дамаску зноў была зроблена спроба арганізаваць дэманстрацыю, аднак сабраўшыяся былі рассеяны паліцыяй. Ва ўсіх буйных гарадах Сірыі прадаўжаюцца забастоўкі, праходзячыя без інцыдэнтаў. Французскі вярхоўны камісар у Сірыі Дэнц на працягу двух тыдняў знаходзіцца ў Дамаску. У Бейруце адчуваецца востры недахват хлеба.

НЬЮ-ЙОРК, 30 сакавіка. (ТАСС). Дамаскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс перадае, што ў часе спробы арабаў аднавіць усеагульную забастоўку адбыліся новыя сутычкі паміж насельніцтвам і французскімі войскамі. 6 чалавек забіта і многа ранена. У рэзультаце забастоўкі спынены зносіны паміж Дамаскам, Алепо, Хомсам і Хамой. Французскім войскам аддана распараджэнне адкрываць агонь у выпадку ўзнікнення дэманстрацый. Перадаюць, што нацыянальныя лідэры Сірыі патрабуюць неадкладных выбараў у парламент і ўстанаўлення прадстаўніцтва ва ўрадавым савеце. Карэспандэнт указвае, што, паводле паведамленняў з Бейрута, французскі вярхоўны камісар у Сірыі Дэнц склікаў сірыйскіх лідэраў для таго, каб абмеркаваць склаўшаеся становішча і дабіцца пагаднення з імі.

ВЫСЫЛКА ФРАНЦУЗСКІХ ДЭПУТАТАЎ-КАМУНІСТАЎ У АЛЖЫР

ЛІОН, 31 сакавіка. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Афі (Гавас), вялікая група французскіх дэпутатаў-камуністаў у суправаджэнні жандараў адпраўлена з Марселя ў Паўднёвы Алжыр.

ПІСЬМЕННІК І ПЕДАГОГ

(Да 2-й гадавіны з дня смерці А. С. Макарэнкі)

Восенню 1920 года народны настаўнік Антон Сямёнавіч Макарэнка быў камандзірован Палтаўскім аддзелам народнай асветы на работу [illegible]

[illegible]

і таго, разумнага, добрага, сільнага, які з'явіцца калісьці ў будучым».

Але Макарэнка прынёс з сабой у будучую калонію імені Горкага не толькі мару і не толькі страснае жаданне ўбачыць чалавека шчаслівым і выдатным. Розумам сапраўднага наватара, скрозь хаос разбураючагася старога свету, ён убачыў у рэвалюцыі той яе глыбокі чалавечы сэнс, які даваў цвёрдую рэальную глебу для ажыццяўлення яго мары. Раней многіх іншых ён зразумеў, што, знімаючы з народа ланцугі капіталізма, знішчаючы эксплаатацыю чалавека чалавекам, рэвалюцыя знішчае тыя прычыны, якія на працягу соцень год калечылі чалавечую асобу, і адкрывае шлях сапраўднаму развіццю чалавека.

Ужо ў першыя цяжкія месяцы, калі апранутыя ў лахманы, поўгаладныя каланісты з цяжкасцю адвыкалі красці хоць-бы толькі ў сябе ў калоніі, Макарэнка прышчапіў іх да аховы агульнанароднага, грамадскага здабытку: калектыў калоніі ўзяў на сябе ахову дзяржаўнага лесу ад парубак. І гэты «шалёны» з пункту гледжання старой педагогікі крок заклаў пачатак слаўных традыцый калектыва горкаўцаў.

«Не столькі маральныя перакананні і гнеў, — піша Макарэнка, — колькі вось гэта цікавая і сапраўдная дзелавая барацьба дала першыя парасткі добрага калектыўнага тону. Вечарамі мы і спрачаліся, і смяяліся, і фантазіравалі на тэмы аб нашых прыгодах, радніліся ў асобных хвацкіх выпадках, збіваліся ў адзінае цэлае, чаму імя — калонія Горкага».

А гэтае нараджэнне добрага калектыўнага тону азначала нараджэнне новай маралі, новых законаў паводзін, новых адносін чалавека да чалавека, новых разуменняў аб чэсці, аб абавязку.

Уся гісторыя калоніі ім. Горкага, а затым працоўнай комуны ім. Дзержынскага, у якіх на працягу шаснаццаці год працаваў А. С. Макарэнка, была гісторыяй вынаходлівай, смелай барацьбы за чалавека будучыні. Гэта была гісторыя цудоўных пераваротаў у чалавечым сазнанні. Тысячы новых, сапраўды савецкіх людзей — педагогаў і камандзіраў Чырвонай Арміі, стаханаўцаў і герояў баявых фронтаў, літаратараў і ўрачоў, інжынераў і артыстаў — выраслі ў створаных Макарэнка калектывах.

Але страснаму барацьбіту і арганізатару Макарэнка гэтага было мала. Заваяванае горкаўцамі і дзержынцамі павінна было стаць здабыткам усяго савецкага народа. Хацелася, каб вялікую радасць іх працы і творчасці раздзялілі мільёны. Так узнікла па-свойму адзіная ў сусветнай літаратуры кніга, якая стала ў рад з лепшымі тварэннямі паэтычнай мыслі чалавецтва — «Педагагічная паэма». Прысвечаная гісторыі нараджэння, росту і спеласці калоніі імені Горкага, «Педагагічная паэма» астанецца ў сусветнай літаратуры як выдатны помнік вялікай эпохі ўступлення чалавецтва ў новую эру свайго існавання.

А. С. Макарэнка смела падпарадкаваў увесь лад сваёй «Паэмы» вызначэнню новых прынцыпаў чалавечага быцця. Не лёс асобы складае ў «Педагагічнай паэме» цэнтр апавядання, а лёс калектыва, —яго барацьба, яго надзеі, яго перамогі.

[illegible] у яго багатых магчымасцях, у благародным імкненні да выдатнага. «Педагагічная паэма» стала адной з любімейшых кніг мільёнаў чытачоў не толькі ў СССР, але і за яе рубяжамі.

Вялікі твор мастацтва — гэта кніга разам з тым з'яўляецца буйнейшым укладам у сусветную педагагічную навуку.

Ворагі новых ідэй, руцінёры і проста абмежаваныя людзі доўга сцвярджалі, што педагогіка Макарэнкі — «спецыяльная» педагогіка, якая склалася ў прымяненні да работы з «ненармальнымі» дзецьмі, ва ўмовах пасляваеннай разрухі і т. д. Аднак сапраўднае значэнне педагагічнай тэорыі Макарэнка, ізложанай ім перш за ўсё ў «Педагагічнай паэме», у тым іменна і заключаецца, што, будучы аснована на прынцыпах ленінска-сталінскага вучэння аб грамадстве, аб развіцці асобы, яна шырока прыдатна ў савецкай школе і сям'і. Педагогіка Макарэнка вырасла з найглыбейшага ведання душы дзіцяці, законаў здаровага росту, здаровага развіцця, і таму гэта — педагогіка не для таго ці іншага абмежаванага перыяда часу, не для таго ці іншага тыпу ўзгадаючай установы. Гэта — педагогіка эпохі сацыялізма. І як усякая педагагічная тэорыя, яна натуральна па-рознаму прымяняема ў розных тыпах вучэбна-выхаваўчых устаноў.

«Велізарнейшага значэння і надзвычай удачны педагагічны эксперымент Ваш, — пісаў А. М. Горкі, — мае сусветнае значэнне, на мой погляд».

А. С. Макарэнка страсна імкнуўся як мага хутчэй і як мага больш канкрэтна дапамагчы шырачайшым масам савецкіх людзей карыстацца прынесенымі рэвалюцыяй магутнымі сродкамі выхавання. І ўслед за «Педагагічнай паэмай» Макарэнка напісаў «Кнігу для бацькоў», затым «Сцягі на вежах» — кнігі, поўныя таго-ж гарачага імкнення раскрыць чытачу прыгожасць новых, вызначаных сацыялістычным ладам прынцыпаў чалавечага існавання.

Дачасная смерць (А. С. Макарэнка памёр 1 красавіка 1939 года, калі яму быў усяго 51 год) абарвала новыя творчыя замыслы, планы новых работ.

Не выпадкова лепшым абаронцам мастацкіх і педагагічных ідэй Макарэнка стала жыццё, развіццё сацыялістычнай рэчаіснасці. Не выпадкова ўстаючыя перад краінай новыя праблемы школы і сям'і ўсё часцей прыводзяць нас да багацейшай спадчыны Макарэнка. Не выпадкова вызначаемая «Педагагічнай паэмай» паэзія вызваленай працы і нараджэнне новага сацыялістычнага чалавека стала вядучай паэтычнай тэмай лепшых нашых кніг.

Ідэал чалавека, які вызначаецца мастацкай творчасцю Макарэнкі і складае душу яго педагагічнай тэорыі, — гэты ідэал вырас з аб'ектыўнага аналіза законаў развіцця сацыялістычнай рэчаіснасці. Страснае і самаадданае служэнне гэтаму ідэалу было адзіным зместам выдатнага жыцця А. С. Макарэнка — пісьменніка і педагога.

Н. ЧЭТУНОВА.

Адказны рэдактар М. К. АСТАПЕНКА.

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР

1 красавіка спектакль для студэнтаў ПІКАВАЯ ДАМА

Пачатак у 8 г. веч.

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

1 красавіка ФЛАНДРЫЯ

Пачатак у 8 г. веч.

Гэтымі днямі прэм'ера «МАШАНЬКА»

Дзяржаўны Яўрэйскі тэатр БССР

2 красавіка ДОС КЛЕЙНЕ МЕНТШЭЛЕ

Пачатак у 8 г. веч.

Гэтымі днямі прэм'ера «ЗАКАЛДАВАНЫ КРАВЕЦ»

Акруговы тэатр Чырвонай Арміі ЗахАВА (Мінскі Дом Чырвонай Арміі)

Гастролі Маскоўскага тэатра камедыі ЦДКА

1 красавіка «ПОХИЩЕНИЕ ЕЛЕНЫ»

Пачатак у 8 г. вечара

Кінотэатр «Чырвоная Зорка» ВАЛЕРЫЙ ЧКАЛАЎ

Сеансы: 5.45, 7.30, 9.15 і 11 г. веч.

Кіно «Спартак» («Навіны дня»)

1. Пачотнае права (кінонарыс)
2. Байкал (навукова-папулярны фільм)
3. Саюзкіножурнал №№ 24 і 25.
4. Кіножурнал «Совецкая Беларусь» № 12.

Кінотэатр «Родина»

1. ГОЛАС ТАРАСА
2. БУКАВІНА — ЗЯМЛЯ УКРАІНСКАЯ

Пачатак: 6.30, 7.45, 9.15 і 11 г. веч.

Дзіцячы кінотэатр

Дзённыя сеансы ВЫПАДАК У ВУЛКАНЕ

Вячэрнія сеансы для дарослых ВЫПАДАК У ВУЛКАНЕ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал» КАНЦЭРТ-ВАЛЬС

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР

Гэтымі днямі прэм'ера балет ДОН-КІХОТ.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ФІЛАРМОНІЯ

АДКРЫЦЦЁ НОВАЙ КАНЦЭРТНАЙ ЗАЛЫ

(рог вуліц Урыцкага і Карла Маркса, 21/1)

1 красавіка

КАНЦЭРТ

з удзелам калектываў філармоніі, салістаў і артыстаў Беларускага дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета, Белдзяржкансерваторыі, Беларускага дзяржаўнага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычнага тэатра і Яўрэйскага дзяржаўнага тэатра БССР.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ Ў АФІШАХ.

Пачатак у 9 гадзін вечара.

Білеты—ў касе канцэртнага зала з 12 да 2 дня і з 5 гадзін вечара.

УСЕ МАГАЗІНЫ, якія прадаюць малочныя прадукты, прымаюць парожнюю ПАСУДУ З-ПАД МАЛОЧНЫХ ПРАДУКТАЎ У ЛЮБОЙ КОЛЬКАСЦІ.

ПАТРАБУЮЦЦА ВЫШУКАЛЬНІКІ-ДАРОЖНІКІ — ІНЖЫНЕРЫ І ТЭХНІКІ.

Чыцінскаму Облдараддзелу. Праезд аплачваецца.

Звяртацца па адрасу: гор. Чыта, Молатова, 3, Облдаротдел.

РЭСПУБЛІКАНСКАМУ ТРЭСТУ «БЕЛКРАХМАЛ» патрэбны для работы на крахмальных заводах ГАЛОЎНЫЯ БУХГАЛТАРЫ. Кватэры прадстаўляюцца.

Звяртацца ў Белкрахмалтрэст — г. Мінск, пл. Свабоды, д. 21/1, д галоўнага бухгалтара.

НАРКОМАСВЕТЫ БССР АБВЯШЧАЕ ПРЫЁМ

у завочныя аддзяленні педагагічных і настаўніцкіх інстытутаў на 1941-42 навучальны год на наступныя факультэты:

Назва інстытутаў	Адрас	Факультэты	Спецыяльнасці, на якія аб'яўлен прыём	Назва інстытутаў	Адрас	Факультэты	Спецыяльнасці, на якія аб'яўлен прыём
Беларускі Дзяржаўны Універсітэт	г. Мінск, Універсітэцкі Гарадок	фізіка-матэматычны, геаграфічны, прыродазнаўчы	фізіка, матэматыка, геаграфія, прыродазнаўства	Беластоцкі педагагічны інстытут	г. Беласток, Чырвонаармейская, 63	фізіка-матэматычны, мовы і літаратуры	фізіка, матэматыка, беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура, польская мова і літаратура
Мінскі педагагічны інстытут	г. Мінск, К. Маркса, 34-а	гістарычны, мовы і літаратуры	гісторыя, беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура	Рагачоўскі настаўніцкі інстытут	г. Рагачоў, Ленінская, 46/23	гістарычны, мовы і літаратуры	гісторыя, руская мова і літаратура, беларуская мова і літаратура
		замежных моў	нямецкая мова, англійская мова, французская мова	Аршанскі настаўніцкі інстытут	г. Орша, Сталіна, 12	мовы і літаратуры	беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура
Гомельскі педагагічны інстытут	г. Гомель, Кірава, 167	фізіка-матэматычны, мовы і літаратуры	фізіка, матэматыка, беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура	Баранавіцкі настаўніцкі інстытут	г. Баранавічы, Пралетарская, 121	мовы і літаратуры	беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура
		прырода-геаграфічны (настаўніцкі)	прырода і геаграфія	Пінскі настаўніцкі інстытут	г. Пінск, Ленінская, 43	фізіка-матэматычны, прырода-геаграфічны	фізіка і матэматыка, прырода і геаграфія
Магілёўскі педагагічны інстытут	г. Магілёў н/Дн., Ленінская, 35	гістарычны, геаграфічны, мовы і літаратуры	гісторыя, геаграфія, беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура	Гродненскі настаўніцкі інстытут	г. Гродна, Ожэшковай, 22	фізіка-матэматычны, мовы і літаратуры	фізіка і матэматыка, беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура, польская мова і літаратура
Віцебскі педагагічны інстытут	г. Віцебск, Пушкінская, 3	фізіка-матэматычны, прырода-геаграфічны (настаўніцкі)	фізіка, матэматыка, прырода і геаграфія				

На завочнае навучанне прымаюцца ўсе грамадзяне СССР без абмежавання ўзросту: у педагагічныя інстытуты — асобы, якія маюць закончаную сярэднюю асвету, а ў настаўніцкія інстытуты прымаюцца і з асветаю за 9 класаў сярэдняй школы.

Скончыўшыя завочна педагагічныя або настаўніцкія інстытуты атрымоўваюць дыпломы і правы настаўнікаў нараўне са скончыўшымі адпаведныя стацыянарныя педагагічныя ці настаўніцкія інстытуты.

Прыём заяў ад жадаючых паступіць на завочнае навучанне ў педагагічныя (настаўніцкія) інстытуты адбываецца ў строга абмежаваныя тэрміны — з 1 красавіка да 25 чэрвеня.

Асобы, якія жадаюць паступіць на завочнае навучанне, павінны падаць заявы на імя дырэктара педагагічнага (настаўніцкага) інстытута, па тэрытарыяльнай наближанасці да месца свайго пражывання, з указаннем факультэта і спецыяльнасці, якую жадае набыць паступаючы. Да заявы неабходна прыкласці: падрабязную аўтабіяграфію, атэстат аб сканчэнні сярэдняй навучальнай установы (у арыгінале), пасведчанне аб сканчэнні 9 класаў сярэдняй школы — для паступаючых у настаўніцкія інстытуты і 2 фотаграфічныя карткі.

УВАГА: 1. У выпадку, калі арыгінал атэстата захоўваецца ў РайАНА, паступаючы прадстаўляе засведчаную натарыусам копію атэстата і даведку аб месцы знаходжання дакумента. Без указаной даведкі копіі дакументаў аб асвеце не прымаюцца.
2. Скончыўшыя аднагадовыя курсы падрыхтоўкі настаўнікаў НСШ, апрача указанага прадстаўляюць і дакумент аб сканчэнні гэтых курсаў.

Прыёмныя іспыты, залічэнне і ўстановачныя сесіі прынятых студэнтаў-завочнікаў 1-га курса будуць праводзіцца педагагічнымі (настаўніцкімі) інстытутамі з 1 па 15 ліпеня 1941 года.

Скаргі на адмову ў допушчэнні да прыёмных іспытаў і на няправільнасці, допушчаныя пры прыёме, будуць разглядацца ў Наркомасветы да 1 ліпеня 1941 года.

Падрабязныя даныя аб парадку прыёму, іспытах, правах і абавязках студэнтаў-завочнікаў даюць інстытуты па запатрабаванню.

НАРКОМАСВЕТЫ БССР.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Мінск, Савецкая 49. Тэлефоны: [illegible] (камутатар) дадатковы — 102 прыёмная рэдактара — 2-13-52, намеснік адказнага рэдактара — 2-51-88, адказны сакратар — 2-13-53; намеснік адказнага [illegible] — 2-13-56 загадчык аддзела прапаганды і агітацыі — 2-51-89 [illegible]

У1904. Друкарня газеты «Звязда». М. М. Ш.